

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Cestovní ruch

JIHOČESKÁ TRASA POUTNÍ SVATOJAKUBSKÉ CESTY

Bakalářská práce

Autor práce: Lucie Vavříková, DiS.

Vedoucí práce: doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.

Jihlava 2025

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Lucie Vavříková, DiS.**

Studijní program: Cestovní ruch

Garant studijního programu: Ing. Ivica Linderová, PhD.

Název práce: **Jihočeská trasa poutní svatojakubské cesty**

Vedoucí práce: doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je analyzovat jihočeskou trasu Svatojakubské poutní cesty z hlediska jejího značení, posoudit zabezpečení vybraných úseků trasy ubytovacími a stravovacími zařízeními, zhodnotit kvalitu služeb poskytovaných informačními centry na trase a na základě vlastního terénního výzkumu vyhodnotit využitelnost a potenciál území z pohledu cestovního ruchu.

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje fenoménu poutnictví se zaměřením na Svatojakubskou cestu a její specifické uplatnění v rámci jihočeské trasy. Teoretická část objasňuje historický vývoj poutnictví, motivace poutníků a význam Santiaga de Compostela. Praktická část analyzuje vybraný úsek jihočeské trasy z hlediska značení, vybavenosti službami a informačních center a hodnotí potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu. Autorka osobně prošla jednotlivé etapy, přičemž využila terénní poznatky a vlastní zkušenost k posouzení atraktivity lokalit. Práce ukazuje, že dané území nabízí rozmanité kulturní, přírodní i duchovní hodnoty, které mají značný potenciál pro udržitelný a zážitkový cestovní ruch. Součástí je také hodnocení infrastruktury a doporučení pro další rozvoj trasy v kontextu moderního turismu.

Klíčová slova

Credencial; jihočeské trasa Svatojakubské poutní cesty; poutnictví; poutník; Santiago de Compostela

Abstract

This bachelor thesis focuses on the phenomenon of pilgrimage, specifically the Way of St. James and its application in the South Bohemian region. The theoretical part explains the historical development of pilgrimage, the motivations of pilgrims, and the significance of Santiago de Compostela. The practical part analyzes a selected segment of the South Bohemian route in terms of signage, availability of services, and information centers, and evaluates the area's potential for tourism development. The author personally walked the route, using her own field experience to assess the attractiveness of each location. The thesis demonstrates that the region offers a rich variety of cultural, natural, and spiritual values with strong potential for sustainable and experiential tourism. It also includes an evaluation of infrastructure and recommendations for further development in the context of modern travel trends.

Keywords

Credencial; South Bohemian Pilgrimage Route; pilgrimage; pilgrim; Santiago de Compostela

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Podle § 47b zákona o vysokých školách souhlasím se zveřejněním své práce podle Směrnice pro vedení, vypracování a zveřejňování závěrečných prací na VŠPJ, a to bez ohledu na výsledek obhajoby.

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 11. srpna 2025

Lucie Vavříková.....

Podpis studenta/ky

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. RNDr. Milanu Jeřábkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady k vypracování bakalářské práce. Dále děkuji své matce Ing. Lence Vavříkové za to, že společně se mnou prošla všechny tři etapy jihočeské trasy Svatojakubské cesty.

Obsah

Seznam obrázků.....	8
Seznam tabulek	9
Seznam zkratk.....	10
Úvod	11
1 Poutnictví.....	12
1.1 Vznik poutnictví	12
1.2 Vznik poutních tras	13
1.3 Cíle poutníka	13
2 Náboženský cestovní ruch.....	16
3 Svatojakubská pouť	17
3.1 Legenda o svatém Jakobovi	17
3.2 Santiago de Compostela	18
3.3 Jan Pavel II. v Santiagu de Compostela.....	20
3.4 Španělské trasy	20
4 Trasy v Česku.....	22
4.1 Žitavská trasa	23
4.2 Východočeská trasa	24
4.3 Všerubská trasa.....	24
4.4 Železná trasa.....	25
4.5 Moravskoslezská trasa.....	26
4.6 Jihočeská trasa.....	26
5 Praktická část	28
5.1 Cíl výzkumu	28
5.2 Výzkumné otázky.....	28
5.3 Použité metody.....	28
5.4 Vymezení zkoumaného úseku trasy	28
6 Popis trasy a značení	29
6.1 První etapa.....	29
6.2 Druhá etapa	29
6.3 Třetí etapa	30
6.4 Shrnutí	31
7 Hodnocení vybavenosti trasy ubytovacími a stravovacími zařízeními	32
7.1 První etapa.....	32
7.2 Druhá etapa	33
7.3 Třetí etapa	34
7.4 Shrnutí	35
8 Hodnocení informačních center	36
8.1 První etapa.....	37
8.2 Druhá etapa	38
8.3 Třetí etapa	38
8.4 Oslovení starostů měst a obcí.....	39
8.5 Shrnutí	39

9	Hodnocení potenciálu území.....	41
9.1	První etapa.....	41
9.2	Druhá etapa	43
9.3	Třetí etapa	46
9.4	Dopravní obslužnost	48
9.5	Shrnutí	49
	Závěr	50
	Seznam použité literatury	52

Seznam obrázků

Obr. 1: Credencial	15
Obr. 2: Svatojakubská mušle.....	15
Obr. 3: Svatý Jakub.....	17
Obr. 4: Katedrála v Santiagu	20
Obr. 5: Španělské trasy	21
Obr. 6: Značení trasy ve Španělsku	21
Obr. 7: Trasy v Česku.....	23
Obr. 8: Mapa jihočeské trasy	27
Obr. 9: Značení na trase	30
Obr. 10: Deník připravený pro poutníky v IC Mladá Vožice	37
Obr. 11: Památky na první etapě cesty	42
Obr. 12: Památky na druhé etapě cesty.....	45
Obr. 13: Památky na třetí etapě cesty	47

Seznam tabulek

Tab. 1: Trasy v Česku	22
Tab. 2: Hodnotící tabulka počtu ubytovacích zařízení	32
Tab. 3: Hodnotící tabulka počtu stravovacích zařízení	32
Tab. 4: Ubytovací a stravovací zařízení na první etapě	33
Tab. 5: Ubytovací a stravovací zařízení na druhé etapě cesty	34
Tab. 6: Ubytovací a stravovací zařízení na třetí etapě	35
Tab. 7: Hodnotící tabulka informací o poutní cestě	36
Tab. 8: Hodnotící tabulka informací o poutnících	36
Tab. 9: Hodnocení informačních center na první etapě	37
Tab. 10: Hodnocení informačních center na druhé etapě	38
Tab. 11: Hodnocení informačních center na třetí etapě	39
Tab. 12: Hodnotící tabulka atraktivit CR	41
Tab. 13: Atraktivity CR na první etapě	41
Tab. 14: Atraktivity CR na druhé etapě	44
Tab. 15: Atraktivity CR na třetí etapě	46

Seznam zkratek

CK	Cestovní kancelář
ČR	Česká republika
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IC	Informační centrum
KČT	Klub českých turistů
UNESCO	Organizaci Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
VŠPJ	Vysoká škola polytechnická Jihlava

Úvod

Poutnictví je fenoménem, který provází lidstvo již od starověku. V různých kulturách a náboženstvích hrály poutě klíčovou roli v duchovním životě jednotlivců i celých komunit. Jednou z nejvýznamnějších poutních tras v křesťanské tradici je Svatojakubská cesta (Camino de Santiago), kam putují lidé už tisíc let. Vede ke katedrále v Santiagu de Compostela ve španělské Galicii, kde jsou uloženy ostatky apoštola svatého Jakuba Staršího. Každoročně se na tuto pouť vydávají statisíce lidí z celého světa. Některé poutníky vede hluboké náboženské přesvědčení, jiní hledají klid, inspiraci, osobní růst nebo fyzickou výzvu. V posledních desetiletích získává poutnictví nový rozměr. Nejde pouze o náboženský akt, ale o formu spirituální turistiky, která propojuje duchovní hledání s kulturním poznáváním a aktivním trávením volného času. Tato změna v pojetí pouti vede k její rostoucí popularitě i mezi lidmi bez náboženského vyznání. Vliv má také rozvoj infrastruktury, rostoucí informovanost veřejnosti a podpora ze strany evropských institucí jako je například Rada Evropy, která se zasloužila o znovuoživení svatojakubských cest jako kulturního dědictví.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat jihočeskou trasu Svatojakubské poutní cesty z hlediska jejího značení, posoudit zabezpečení vybraných úseků trasy ubytovacími a stravovacími zařízeními, zhodnotit kvalitu služeb poskytovaných informačními centry na trase a na základě vlastního terénního výzkumu vyhodnotit využitelnost a potenciál území z pohledu cestovního ruchu. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část bude popisovat poutnictví a jeho stručnou historii a vznik poutních tras v Evropě. Zmíní jednotlivé trasy. Vysvětlí cíle poutníka a pojem náboženský cestovní ruch. Přiblíží legendu o svatém Jakubovi a Svatojakubskou pouť, poskytne informace o španělských trasách a o cíli cesty, katedrále ve městě Santiago de Compostela i o samotném městě. Bližší informace podá o svatojakubských trasách v Česku.

V praktické části bude podrobně charakterizována jihočeská trasa poutní Svatojakubské cesty. Bude provedeno zhodnocení tří vybraných úseků z hlediska vybavenosti ubytovacími a stravovacími zařízeními, kvalita poskytovaných služeb informačních center a značení cesty. Bude zhodnocen přínos území pro cestovní ruch. Jednotlivé etapy budou hodnoceny z pohledu vlastní zkušenosti po projití těchto úseků. První zkoumaná etapa povede z města Vlašimi přes obec Kondrac a pokračuje přes Velký Blaník a Malý Blaník, obec Kamberk, zříceninu Šelmberek do Mladé Vožice. Druhá etapa vychází z města Tábor s návštěvou poutního místa a kláštera v Klokotech. Okolo řeky Lužnice pokračuje ke zříceninám Příběnice a Příběničky, odtud ke stádleckému řetězovému mostu a ke zřícenině hradu Dobronice u Bechyně. Z města Bechyně povede do Kolodějí nad Lužnicí a Týna nad Vltavou. Třetí etapa začíná v Hluboké nad Vltavou, přes obec Bavorovice vede do Českých Budějovic. Následuje Boršov nad Vltavou, dále jedna z největších zřícenin v Česku Dívčí Kámen, obce Holubov, Třísov, Plešovice a po nich klášter Zlatá Koruna. Třetí etapa bude zakončena v Českém Krumlově.

Svatojakubská cesta nepředstavuje pouze dosažení cíle, ale především samotnou cestu a vnitřní proměnu, kterou poutník během putování prochází. V době rostoucího zájmu o zážitkové formy cestování je poutnictví mimořádně aktuálním tématem s výrazným potenciálem pro další rozvoj v oblasti udržitelného cestovního ruchu.

1 Poutnictví

Už italský básník Dante Alighieri, jenž pouť do Compostely podnikl, tvrdil ve *Vita Nuova*, že poutník je jen ten, kdo navštívil Santiago. Poutník je symbolem člověka, „který putuje po této zemi, přechodném bydlíšti všeho lidstva, k věčnému cíli, k novému domovu a pravému životu“. Sama pouť a její útrapy, jsou předobrazem cesty ke spáse a středověký poutník putoval za svým vzorem, sv. Jakubem. (Ultreia.cz, 2023)

Putování mělo největší význam v době románské, kdy byly požehnány hole, mošny i poutníci sami. Ochranným znamením byl jejich oděv. Poutníci s sebou nosili hůl, tuniku a mošnu, peníze na výdaje za mýtné a na zbožné výdaje. Před odchodem na pouť dali do pořádku své osobní věci, sepsali poslední vůli, nikdo nevěděl, zda se z cesty vrátí. Mapy s sebou poutníci většinou nenosili, ty byly drahé, měli jen seznam míst, jimiž měli jít. Pouť znamenala pokání, očistu a obnovu duchovního života, smíření, naděje, a nakonec i svátek při konečném očištění na bohoslužbě v bazilice a modlitbě u apoštola hrobu. Pokud jde o materiální hodnoty, poutníkovi stačilo velmi málo, duchovní stránka přinesla mnoho. Z cesty si poutníci odnášeli mušli hřebenatky jakubovské jako suvenýr a památku na svatojakubskou poutní cestu. V křesťanských dějinách poutníci ve zbožnosti následovali hned za mučedníky a mnichy. Na poutníka cestou čekalo mnoho překážek. Nebyli to jenom lupiči a bandité, ale i divoká zvěř, přírodní katastrofy, nebezpečné úseky cesty, jako hory, řeky, nepřízeň počasí. (Ultreia.cz, 2023)

V 6. století irští a skotští misionáři putovali Evropou a pouť ukládali jako pokání za některé hříchy. Postupem času se pokání stalo častým motivem putování, aniž by je poutníkům uložil kněz. S narůstajícím počtem poutníků se na svatojakubské cestě začaly stavět ubytovny, hospice, špitály a další zařízení. Odmítnout přístřeší poutníkovi bylo považováno za přečin, ale ani poutník nesměl pohostinnost zneužívat. V Santiagu se směl zdržet nejdéle tři dny. Křesťanská Evropa se snažila upevňovat víru, poutnictví dostávala do středu pozornosti. Často putovali žebraví mniši, ale i vysocí církevní hodnostáři. Tomu také odpovídal jejich doprovod a jeho velikost či počet členů výpravy. Běžný poutník byl následovníkem Kristovy chudoby a pokory, často kráčel bos. Pouť zobrazovala strastiplnou cestu životem, odříkání, námahu a pomáhala k odpuštění hříchů před Posledním soudem. (Ultreia.cz, 2023)

K hrobu sv. Jakuba putují celá staletí poutníci z celého světa. Někdo se vydá na pouť sám, někdo ve dvojici nebo ve skupince. Většinou si stejně každý jde svým tempem a v průběhu dne se potkají, každopádně se sejdou večer na ubytování. Poutníků na trase je vždycky dost, a tak je člověk jen málokdy doopravdy sám. Naopak ten, kdo sám vyrazí, zde velmi brzy potká spřízněné duše. Právě na této cestě mnohdy vzniknou zajímavá přátelství. Na noclehárnách se zdraví „Buen camino“. (Douglas, 2015)

1.1 Vznik poutnictví

První zmínky o poutnictví se objevují již v bibli. Poutnictví se tak historií proplétá téměř od samotného počátku civilizace. Věřící podnikali poutě na místa zjevení Ježíše Krista nebo dalších biblických postav. Církevní historik Eusebiem z Kaisareje ve 3. století zmínil počátky doložitelného poutnictví. Jde o nejstarší dochovanou dokumentaci na téma poutnictví. Ve 4. století poutnice Egerie popsala své putování po Malé Asii, Mezopotámii, Palestině, Sinajském

poloostrově a Egyptě. Zaznamenala informace o hrobech mučedníků v Malé Asii a jeruzalémskou liturgii během velikonočního týdne. (Jöckle, 1997)

Křesťanství přineslo značný rozvoj poutnictví, podle Ohlera (2002) ovlivnilo jeho rozšiřování v římské říši od Egypta po daleký sever, od severozápadu Afriky až po Eufkrat a Tigris, hlavně v prvních třech stoletích našeho letopočtu. Podle Jöckleho (1997) ve 2. a 3. století však ještě nešlo o poutě. Křesťané nehledali Krista mezi mrtvými v souladu se slovy v Lukášově evangeliu, své naděje upínali k novému příchodu Krista.

Dle Dancáka (2005) od 4. století, kdy získala od císaře Konstantina církev svobodu a křesťané již nebyli pronásledováni, se začaly stavět svatostánky, související se životem Ježíše Krista a jeho učedníků, dochází k rozmachu poutnictví na evropském kontinentu. A k dalšímu potom v době středověku. Lidé byli zvyklí poskytnout poutníkům pomocnou ruku ve jménu Božím, nocleh, potravu.

Podle Miholy (2010) se na rozšíření poutnictví v období baroka výrazně podílely i důsledky válek a epidemií. Později se rozšířil mariánský kult.

Jakékoli projevy zbožnosti byly potlačeny v období totalitních režimů (Mihola, 2010), ale i v době osvícenství a během velkých válek. Nyní však poutě získávají stále větší oblibu. Podle Brabbse (2019) má s obnoveným zájmem o poutnictví ve velkém měřítku co do činění Rada Evropy, která dopomohla vzniku sítě Evropských kulturních cest. Zlepšila se infrastruktura, počet a kvalita ubytovacích zařízení, vznikl nový systém značení tras.

1.2 Vznik poutních tras

Původně je význam slova "pout" odvozený od slova "putovat", to znamená podniknout cestu, která má určitý cíl s hlubším smyslem. (Hájek, 2021)

Poutní místa vznikala většinou tam, kde došlo k zázraku nebo na místech, kde byla uchovávána nějaká relikvie. Lidé prosili Boha či oblíbeného světce o uzdravení nebo mu za uzdravení chtěli poděkovat a provést pokání formou namáhavé cesty. Počet poutních cest rostl zejména v období baroka, kdy se stavěly mnohé sakrální stavby jako kapličky, kříže, Boží muka, kalvárie. Poutnictví bylo na vzestupu v období středověku, lidé konali poutě s nadějí na vyléčení, poskytnutí rady, odpuštění svých světských hříchů. Jsou i případy, kdy bylo posledním přáním zemřelého, aby jejich blízký podnikl pouť do Santiaga de Compostela. (Hájek, 2021)

V minulosti se mnohdy objevovaly také „antipoutnické“ názory. Například ve 12. století opat Petrus Venerabilis upozornil na to, že někteří poutníci se vydávají na cestu proto, aby se v jejím průběhu obohatili na úkor jiných poutníků, vyhnuli se placení daní nebo z pouhé zvědavosti. To však není správným motivem k absolvování pouti. Na ni se vydávají lidé za účelem duchovního růstu a poznání sebe sama. (Ohler, 2002)

1.3 Cíle poutníka

Poutníci byli nazýváni jacqueti. Jejich oděvem byl dlouhý vlněný šat a klobouk s širokou střešou a mušlí, znakem sv. Jakuba. Nedílnou součástí byla mošna zavěšená kolem krku a dlouhá poutnická hůl, umožňující snazší pohyb po špatně schůdných cestách. Sloužila zároveň také k obraně, protože cesty v té době nebyly bezpečné. Odznak z vyšívané látky nebo kovu v podobě

štítu nebo korouhve oděv poutníka doplňoval. V 18. století si poutníci zpívali píseň, jejíž text byl vytištěn na listech s vyobrazením sv. Jakuba, který žehná poutníkům. (Benstem, Schaper, 2022)

Poutníky vedou do Santiaga de Compostela různé pohnutky. Dnes už se nejedná jenom o náboženskou pouť, ale motivy jsou různé. Mnohdy je to touha po změně dosavadního, často velmi hektického způsobu života, po zdánlivém odpočinku, zklidnění mysli, někteří si chtějí dokázat, že tuto náročnou cestu zvládnou, cestovatelé rádi poznají nový kout světa. Cesta, kterou poutník jde, je cestou od vlastního chaosu a nespokojenosti, které v sobě pocituje, až k nalezení sebe sama, toho, kým je, utřídit si myšlenky, pojmenovat a uvědomit si své životní hodnoty. Poutníci cestou pocítují nadpřirozenou moc. Někteří touží uzdravit se z nemoci, jiní najít východisko ve své složité životní situaci. Do Santiaga de Compostela přicházejí nejenom lidé z Evropy, ale mnohdy i ze vzdálených zemí, například ze Spojených států amerických. Na cestě se často seznamují lidé z různých koutů světa, vyprávějí si své životní příběhy a zážitky z cesty. A všichni mají jeden společný cíl. Dojít do Santiaga de Compostela a navštívit katedrálu a místo odpočinku sv. Jakuba. (Benstem, Schaper, 2022)

Cesta však není jen o vnitřních potřebách člověka, jejím smyslem není pouze hledání hlubšího smyslu žití a s tím spojené uctívání hodnot. Je také ukázkou propojení krajiny a lidských děl. Poutník si může uvědomit, jak na něj působí, když opouští přírodu, vstupuje do města a začíná vnímat jeho ruch, dynamiku, uspořádání. A co cítí při návratu do volné krajiny. (Vávrová, 2023)

Pozdrav poutníků

Pozdrav poutníků, pochází ze staré písně z V. knihy rukopisu Codex Calixtinus. „*Herru Santiagu, grot Santiagu. E. ultreia e suseia Deus adiuva nos.*“ V překladu z latiny to znamená: Svatý Jakube, pane, dobrý, svatý Jakube, dál, dál, výš a výš. Bůh nám pomáhej. Tento pozdrav slouží jako výzva a povzbuzení. (Douglas, 2015)

Dokumenty poutníka

- **credencial** – list papíru, do kterého poutník dostane na každé zastávce svatojakubské cesty razítko, je dokladem o tom, že cestu absolvoval;
- **sellos** – razítka, která poutník na zastávkách dostává, potřebná k získání potvrzení o absolvování cesty;
- **compostela** – dokument pro poutníky, kteří pouť podnikli s náboženským záměrem;
- **finisterrana** – doplňkový certifikát, že poutník došel až na mys Finisterre;
- **muxiana** – certifikát, že poutník došel až do Muxie. (Douglas, 2015)

Credencial

Poutník před cestou získá průkaz poutníka Credencial (španělsky) nebo creencial (francouzsky), do kterého sbírá razítka na své cestě. Většinou je obdrží na ubytovně (albergues) nebo v kostelích. Je to malá knížečka, která zůstává poutníkovi na památku na dlouhou cestu, podle ní si připomene jednotlivé absolvované etapy cesty. Credencial zároveň potřebují poutníci k prokázání se na ubytovnách, že skutečně jdou svatojakubskou cestu, bez něho se ve většině případů není možné ubytovat. Často jde o církevní ubytovny, kde je nocleh zdarma, poutníci mohou dát dobrovolný příspěvek. Ve Španělsku je k dispozici také dostatečný počet městských ubytoven. (Activity, 2024)

Potvrzení (Compostela) o vykonání svatojakubské pouti je příchozímu poutníkovi vystaveno v katedrále v Santiagu de Compostela po prokázání se credencialem s razítky z míst, kudy prošel. Podmínkou je absolvovat minimálně 100 km pěšky anebo 200 km na koni nebo na kole. (Xacotrans, 2024)

Obr. 1: Credencial

Zdroj: Xacotrans (2024)

Symbyly svatojakubské cesty

- **mušle hřebenatky** – najdeme ji všude kolem cest, má žlutou barvu, zobrazuje se různou formou, někdy je směr cesty značen žlutou šipkou;
- **svatojakubský kříž** – znak červeného kříže s protáhlým zakončením ostřím;
- **mojones** – kamenné sloupky, umístěné zejména na posledních úsecích cesty;
- **kříže a navršené kameny** – kamenné či dřevěné kříže nebo mužíci okolo cesty. (Douglas, 2015)

Obr. 2: Svatojakubská mušle

Zdroj: Ulteia (2024)

2 Náboženský cestovní ruch

Cestovní ruch bourá kulturní bariéry a staví mosty mezi lidmi, komunitami a národy. Podporuje respekt a úctu k velkým světovým náboženstvím, přitahuje miliony lidí. (Zelenka, Pásková, 2012)

Náboženský cestovní ruch popisují Zelenka a Pásková (2012) jako cestování pěšky, na kole, koni nebo mule. Důvodů pro vykonání náboženské cesty či poutě je mnoho, stejně jako poutních cest. Motivem pro účastníky je poznávání kostelů, katedrál, religiálních památek. Zároveň respektují věřící, pietu místa, zachovávají a neporušují posvátnou atmosféru. Častým cílem poutníků hlavně v minulosti byly zázračné obrazy a sochy s podobiznami Panny Marie i její matky, svatě Anny.

Častým aktem úzce spjatým s religiálním CR je vykonání náboženské poutě. Zelenka a Pásková (2012) definují náboženské poutě jako *„putování věřících na posvátná místa ve vlastní zemi nebo v zahraničí, často využívající poutních cest“*.

Náboženský cestovní ruch je přístupný i nevěřícím bez ohledu na věk, víru nebo národnost. Otec Benedikt XVI., na generální audienci v srpnu 2011 prohlásil, že „opravdové poutě“ lze definovat jako něco jiného než náboženskou turistiku: jsou to „cesty víry“. Mimo ně dnes existuje „nový“ náboženský turismus. Otec Benedikt XVI. řekl v Anděl Páně v červenci 2007, *„Moderní vývoj náboženské turistiky umožňuje stále většímu počtu lidí využívat volný čas tak, aby byli užiteční pro individuální duchovní růst.“* (Cousins, 2019)

Pro lidi, kteří provozují náboženskou turistiku, má cestovní ruch spojitost s vykonáním náboženských obřadů. Ve světě již dříve existovaly křesťanské cestovní kanceláře, se kterými věřící i nevěřící osoby mohly navštívit posvátná místa. Po pádu totality vznikly takové cestovní kanceláře i v ČR. Zaměřují se na náboženskou turistiku a nabízejí zájezdy na zajímavá poutní místa v naší zemi. CK zajistí kromě dopravy také ubytování a stravování. Takovýchto zájezdů se častěji účastní starší lidé, jako průvodce na nich funguje kněz. K neznámějším a nejvíce navštěvovaným místům patří Velehrad, Svatý Kopeček u Olomouce, Kutná Hora, Svatá Hora u Příbrami, Svatý Hostýn. Pražské Jezulátko v kostele Panny Marie Vítězné na Malé Straně v Praze obdivují turisté z celého světa. Pražské Jezulátko je dřevěná soška malého Ježíška, která byla přenesena ze Španělska do Prahy v 16. století. Podle legendy má soška zázračné vlastnosti a je spojena s mnoha uzdraveními a odpověďmi na modlitby. Zájezdy jsou pořádány i do zahraničí, například do Říma a Vatikánu, Čenstochové v Polsku nebo do Lurd ve Francii. (Votoupalová, 2019)

3 Svatojakubská pouť

Na pouť dlouhou 1200 kilometrů se každoročně vydávají tisíce poutníků. Cesta do Santiaga de Compostela je cestou proměny a znovuzrození. Hlavní změna se odehraje v nitru člověka, který pouť absolvuje. I po skončení pouti pro účastníka pouť svým způsobem pokračuje, cesta jej ovlivní na celý život. Pouť má i přes svou náročnost své neodolatelné kouzlo. (Douglas, 2015)

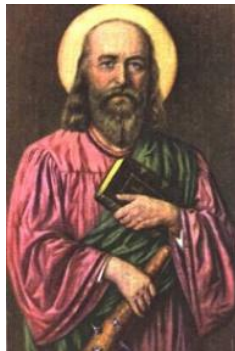
3.1 Legenda o svatém Jakobovi

Vypráví se legenda, že jeden portugalský rytíř stál i se svým koněm v přístavišti, když byly přivezeny ostatky sv. Jakuba do Španělska. Objevil se zvláštní silný třpyt, kůň se ho zalekl, a i s rytířem skočil do vody. Rytíře zachránili, a když jej vytáhli z vody, jeho tělo bylo celé pokryté svatojakubskými mušlemi. Svatý Jakub byl okolo roku 800 našeho letopočtu pochován v Galícii, ale po vpádu Maurů padl do jejich rukou a místo bylo zcela zapomenuto. Dle legendy hvězdy označily místo jeho hrobu dne 25. července 814 a na tomto místě byl vybudován kostel. Svátek slaví ten den všichni Jakobové. (Šebesta, 2016)

Verzí legendy o sv. Jakobovi je více. Podle jedné se sv. Jakub narodil v Galileji a s bratrem Janem se stali Ježíšovými učedníky. Podle Isidora Sevillského sv. Jakub podnikl svou první cestu do Španělska, aby zde hlásal evangelium, a podle Skutků apoštolských byl po svém návratu do Jeruzaléma na příkaz krále Heroda Agrippy roku 44 n. l. sťat. Zemřel tedy mučednickou smrtí. (Douglas, 2015)

Můžeme se setkat se třemi způsoby **vyobrazení sv. Jakuba**:

- bosý apoštol v tunice, který pod paží svírá evangelium;
- poutník v hábitu, klobouku, s holí, tykví a mušlí hřebenatky;
- ve zbroji s vytaseným mečem na bílém koni jako vítěz nad Maury – Maurobijec, Matamoros. (Douglas, 2015)

Obr. 3: Svatý Jakub

Zdroj: Římskokatolická farnost Rakovník (2009)

Název města Santiago de Compostela česky znamená svatý Jakub z hvězdného pole. Už římský císař Karel Veliký měl podle legendy sen, kdy ho apoštol Jakub vyzval, ať následuje hvězdy. V archivech v katedrále v Santiagu de Compostela je uložena Pseudoturpinova kronika Karoli Magni et Rotholandi, kde je zapsáno, že hvězdy dovedou císaře k hrobu svatého Jakuba. Noc, kdy Karel Veliký spatřil hvězdy, které utvořily na nebi cestu, shromáždil vojsko a společně s vojáky statečně osvobozovali cestou z Německa přes Francii části Španělska od Maurů a jejich

nadvlády. Sám Karel Veliký bojoval hlavně z důvodu získání nových území a větší moci. Zemřel roku 814 v německých Cáchách, objevení Jakubova hrobu se nedožil. (Jazairiová, 2005)

Ve 13. století napsal Jakub de Voragine spis *Legenda aurea* (Zlatá legenda), který vypráví, že Jakubovo tělo bylo do Galicie přivezeno na mramorové lodi bez plachet, putovalo vnitrozemím do diecéze Iria Flavia a v hrobě na vrcholu Libradón byly ostatky uloženy do roku 813. Tehdy poustevník Pelayo ve svém vidění ušel déšť padajících hvězd na pole a bylo nařízeno místo prozkoumat. Byla zde objevena těla sv. Jakuba a dvou jeho učedníků. Jakubovo tělo mělo oddělenou hlavu od těla. Asturský král zde nechal vystavět kostel sv. Jakuba. Postupně byl přebudován na velkou katedrálu. Jakub se stal ochráncem Španělska od té doby, kdy se objevil na bílém koni ve vítězné bitvě roku 844. Po nájezdech anglických korzárů byly ostatky sv. Jakuba biskupem Klimentem v roce 1589 ukryty do bezpečného úkrytu a znovu objeveny při vykopávkách v roce 1879. Od té doby se konají poutě do Santiagu de Compostela. (Scotti, 2014)

Roku 1879 byl církví potvrzen nález těla jednoho z apoštolů. Bylo nalezeno v Santiagu de Compostela. Objevily se ale názory, že není dostatek důkazů o tom, že jde skutečně o tělo sv. Jakuba a že v sarkofágu se nachází ostatky heterika Priscillanua, který byl pochován ve 4. století. (Allende, Amalfi, Gómez, 2008)

3.2 Santiago de Compostela

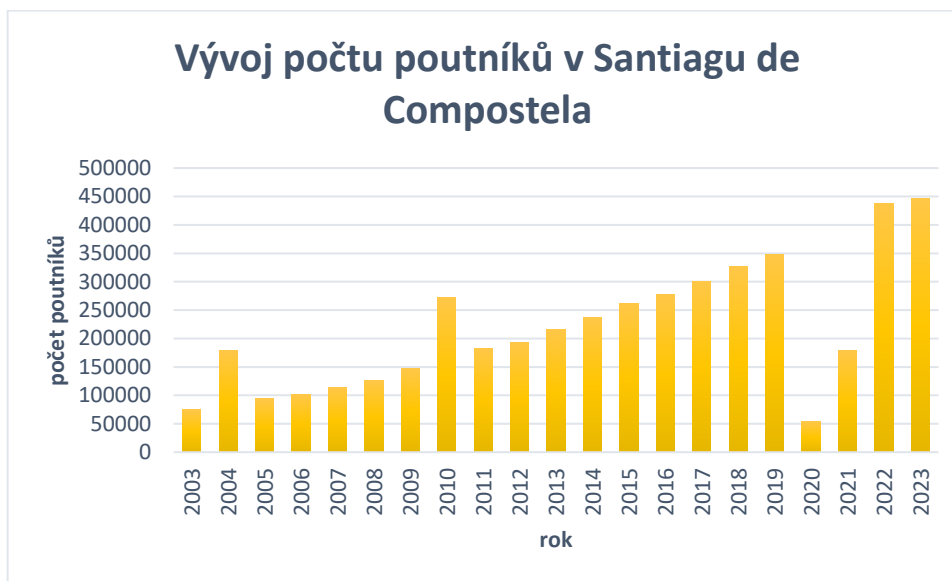
Santiago de Compostela, město ve španělské Galicii, je od roku 1982 hlavní město autonomního společenství Galicie a provincie A Coruña. Pouť do tohoto města je proslulá již celá staletí. Roku 1075 zde byl zbudován románský kostel a v roce 1095 bylo město povýšeno na biskupské sídlo. Z původní malé osady se brzy stalo poutníky vyhledávané město. (Benstem, Schaper, 2022)

Když byl v 9. století nalezen hrob s ostatky sv. Jakuba, tehdejší král Alfons II. zde nechal postavit kostel. A začali přicházet první poutníci. Kostel byl přestavěn za Alfonse III. Španělské území se však snažili dobýt Maurové a často zabíjeli i poutníky. Vypráví se, že sv. Jakub Španělsko chránil a pomohl mu znovu získat území, která si přisvojili Maurové. Na konci 11. století dal Alfons IV. vybudovat nad hrobem sv. Jakuba v Santiagu de Compostela katedrálu. Pro poutníky začaly vznikat stezky, mosty, silnice, noclehárny, hospice, ale také kostely a kláštery. Místo se brzy svým významem vyrovnalo Římu či Jeruzalému. Později došlo k jeho úpadku a zapomenutí místa hrobu sv. Jakuba. Roku 1879 byly jeho ostatky objeveny a následně papež Lev XIII. potvrdil jejich pravost. A poutě do Santiagu de Compostela se znovu staly velmi oblíbenými. V současné době, kromě covidového roku 2020 se počet poutníků každoročně zvyšuje. (viz. graf č. 1) (Benstem, Schaper, 2022)

V lednu 2024 byl na stránkách církev.cz publikován článek informující o historickém milníku. Dle statistik dorazilo v roce 2023 do města Santiagu de Compostela téměř půl milionu lidí. Podle statistických údajů došlo do města apoštola Jakuba celkem 446 035 poutníků z celého světa. Nejvíce bylo Španělů, po nich následovali Američané. Poutnická kancelář informovala, že více než 42 % návštěvníků uvedlo jako motiv své cesty náboženské důvody, téměř 35 % náboženské a jiné důvody a necelých 23 % poutníků uvedlo jiné důvody. (církev.cz, 2024)

První pohled na téměř statisícové město s velkolepou katedrálou sv. Jakuba poutník zažije na hoře Monte Gozo, která je pro svatojakubské poutníky posvátná. Zároveň je poslední zastávkou na dlouhé a náročné pouti. Vyvýšená místa, podobná této hoře, se nacházejí na

většinou poutních cest, najdeme je i na českých a moravských trasách. Bývají vyznačeny kamennými kříži, kapličkami, sochami svatých. (Ježková, 2018)

Graf 1: Vývoj počtu poutníků v Santiagu de Compostela

Zdroj: Vlastní zpracování dle Oficina de Acogida al Peregrino

Santiago de Compostela se v období středověku stalo třetím nejdůležitějším poutním místem pro celý křesťanský svět, po Římě a Jeruzalému. V průběhu staletí sem vedly kroky statisíců poutníků. Hlavním cílem příchozích je katedrála sv. Jakuba z 11. století. V průběhu staletí se její vzhled měnil, jádro však zůstalo původní, vnitřní prostor je takový, jako před staletími. Původní baziliku z 9. století zničili Maurové, dokonce si odtud odvezli kostelní zvony. Současná stavba se nachází na místě této baziliky, postavené panovníkem Alfonsem II. Bohatě zdobené západní průčelí ve stylu baroka bylo přistavěno v 18. století. Je na něm umístěna socha světce Santos dos Crogues. Říká se, že kdo se jí dotkne čelem, tomu se dostane moudrosti a štěstí. Nad hlavním oltářem katedrály se nachází zdobená socha sv. Jakuba, která pozoruje poutníky ze svého čestného místa. V kryptě pod oltářem katedrály jsou uloženy ostatky sv. Jakuba a jeho dvou učedníků. Návštěvníci mohou projít za zdobeným hlavním oltářem a políbit stříbrný plášť sochy sv. Jakuba ze 13. století. (zajimavaevropaasvet, 2018)

Obrovskou kadidelnici rozhoupává šest až osm mužů, vůně se šíří po celém kostele. V katedrále sv. Jakuba v Santiagu de Compostela jsou každý den přečteny země a místa, z nichž ten den dorazili poutníci. Ať jde o významná města či malé vesničky. (Milleron, 2008)

Pokud Den sv. Jakuba připadne na neděli, poutníci získají zvláštní duchovní odměnu. Jedná se o úplné odpustky a rozhřešení na celý rok. Jde o takzvaný Svatý rok. (Vincent, Stradling, 1997)

Centrum města lze snadno projít pěšky, není příliš rozsáhlé. Najdeme zde romantické úzké uličky, starobylá náměstí a kromě katedrály sv. Jakuba řadu dalších památek a skvostů. Jedním z nich je klášter Convento de Santo Domingo de Bonaval, kde se nachází národní muzeum a barokní kostel s velkým dvojítm oltářem a sochami světců. Dalším je kostel Cilegiata del Sar. Město je plné kostelů, chrámů, klášterů. Každý poutník se zastaví také na náměstí Praza do Obradoiro, jež patří k nejkrásnějším na světě. Dnes je Santiago de Compostela moderním městem, jehož náměstí jsou plná kaváren, barů a restaurací, kde se často podávají plody moře.

Mnoho krásných budov, výstavní domy a velká pěší zóna přináší příjemnou procházku a odpočinek po dlouhé pouti. (zajimavaevropaasvet, 2018)

Obr. 4: Katedrála v Santiagu

Zdroj: Hotel Congreso (2023)

Na náměstí leží krásná historická budova, hotel Reyes Católicos z roku 1499, pravděpodobně nejstarší hotel na světě. Královská veličenstva Ferdinand Aragonský a Izabela Kastilská zde původně založili královský hospic, který sloužil jako ubytovna pro znavené poutníky. Dnes je v něm drahý přepychový hotel, přesto se vyplatí do něho alespoň nahlédnout. (Stanford, 2003)

3.3 Jan Pavel II. v Santiagu de Compostela

V roce 1982 navštívil Santiago de Compostela papež Jan Pavel II. Pronesl zde několik významných vět a oslovil starou Evropu: „*Nalezni znovu sebe samu! Bud' sama sebou! Odhal své počátky! Vdechni život svým kořenům! Vrať se ke svým pravým hodnotám, které v minulosti tvořily tvou slávu a které ti nyní umožňují věnovat se dobročinnosti na jiných kontinentech!*“

O sedm let později se Jan Pavel II. nazval papežem-souputníkem u příležitosti Světového dne mládeže. Na Monte do Gozo nedaleko Santiaga de Compostela si jeho projev přišlo poslechnout více než 600 000 lidí. (Douglas, 2015)

3.4 Španělské trasy

Cesty k hrobu svatého Jakuba dnes vedou po celé Evropě. Za klasickou cestu je však považována Camino Francés, Camino Aragonés a Camino del Norte. Cesty jsou zařazeny na seznam UNESCO. (Douglas, 2015)

Na trase poutníci navštíví řadu zajímavých míst, prochází i dlouhé hodiny oblastmi zcela neobydlenými. Někteří cestují také na kole, ale mnohdy je cesta velmi strmá a kamenitá, což ztěžuje další přesun. Trasy je možné absolvovat také na koni nebo mule, s čímž se setkáme jen výjimečně. Autoři Allende, Amalfi, a Gómez, (2008) uvádějí sedm hlavních tras.

- **Francouzskou cestu** od 11. století používal jako první Clunyjský řád, stala se hlavní cestou. Vzniklo zde zázemí pro poutníky, jako ubytovny, byla vytvořena infrastruktura.
- **Severní cesta** je nazývána také cestou původní, jako první ji použil král Alfonso II.
- **Anglická cesta** je využívána poutníky z Velké Británie a severní Evropy.
- **Portugalská cesta** vede do Galicie z jihu, prochází velkou částí Portugalska.
- **Jihovýchodní** nebo také **stříbrná cesta** vychází z dávné římské silnice, na kterou navazuje.
- **Cesta Fisterra-Muxia** vede poutníky, kteří pokračují až na ve středověku známý konec světa mys Finisterre.
- **Námořní cesta** z Arousy se spojuje s cestou portugalskou u obce Padrón. Je připomínkou sv. Jakuba z Palestiny, který připlul po moři. (Allende, Amalfi, Gómez, 2008)

Obr. 5: Španělské trasy

Zdroj: Galicianroots (2025)

3.4.1 Značení trasy ve Španělsku

Šebesta (2016) ve své knize Pouť do Santiaga de Compostela popisuje, jaké je značení cest na trase ve Španělsku. Na různých místech jako jsou patníky, zábradlí mostů, chodníky měst, najdou poutníci žlutou Svatojakubskou mušli. Někdy je cesta značena žlutou šipkou umístěnou na stromě nebo plotu. Tam, kde se cesty rozcházejí je na cestě či silnici zobrazený symbol kola. V případě, že delší dobu nenarazí poutník na žlutou mušli či šipku, je dobré se zeptat kohokoli, ve Španělsku každý rád poradí. Stačí vyslovit „Camino?“ okolo jdoucí ukáže směr. Mnohdy stačí dobře se dívat, protože trasy většinou vedou okolo kostelů vesnic a měst a jejich věže jsou viditelné již z dálky.

Obr. 6: Značení trasy ve Španělsku

Zdroj: Galicianroots (2025)

4 Trasy v Česku

Popularita poutních míst jako je Santiago de Compostela, pouť do Říma a další přinesla s sebou větší oblibu pěší turistiky také v naší zemi. Česko nabízí několik dobře značených svatojakubských tras, které propojují významná historická a duchovní místa. Jejich existence potvrzuje rostoucí zájem o duchovní cestování i v domácím prostředí a představuje potenciál pro rozvoj náboženského a kulturního cestovního ruchu. Jednotlivé etapy českých tras se liší délkou, náročností i úrovní značení. Přehled etap pomáhá orientovat se v možnostech jednotlivých úseků a plánovat pouť podle vlastních fyzických a časových možností.

Svatojakubské cesty v ČR zastřešuje spolek *Ultreia*, z. s. Jedná se je spolek přátel a poutníků, kteří se aktivně zasazují o šíření povědomí pěšího putování po českých i zahraničních poutních cestách. Několik poutníků z Česka se v roce 2008 vydalo na pouť do Santiaga de Compostela. Zážitky z cesty v nich zanechaly tak silný dojem, že se rozhodli založit spolek *Ultreia*, z. s. a podpořit rozvoj poutnictví v Česku. Název spolku vznikl podle pozdravu poutníků na camino a písni, ve které se zpívá „dál, jen dál“. Jejich cílem byla od začátku podpora poutníků, kteří se vydávali do Francie a Španělska, šlo zejména o vydávání informačních materiálů, poskytovali také možnost obstarání credencialu. Činnost spolku se postupně od vydávání a poskytování informačních zdrojů, týkajících se zahraničních svatojakubských cest, začala rozšiřovat o zajišťování materiálů poskytujících informace pro české svatojakubské cesty. Důvodem bylo i to, že přes naši zemi vedou další evropské trasy, například z Polska, od nás se trasy napojují na cesty německé a rakouské. (*Ultreia*, 2024)

Od roku 2018 spolupracuje *Ultreia*, z. s. s Klubem českých turistů. Ten pomáhá se značením tras svatojakubské cesty, jednotlivé trasy jsou vyznačeny modrožlutou mušlí na turistických rozcestnících. Postupně se vytváří infrastruktura, která poutníkům usnadňuje jejich putování. Pro spolek *Ultreia* z. s. pracují dobrovolníci, kteří se snaží dodat důležité informace potřebné ke svatojakubským poutním cestám po Česku a poskytovat aktuální informace o možnostech ubytování nebo stravování. Dochází ke spolupráci s informačními centry ve městech či na jiných místech republiky. V nich je možno zakoupit credencial, vyzvednout letáky s itineráři nebo získat razítka do credencialu. (*Ultreia*, 2024)

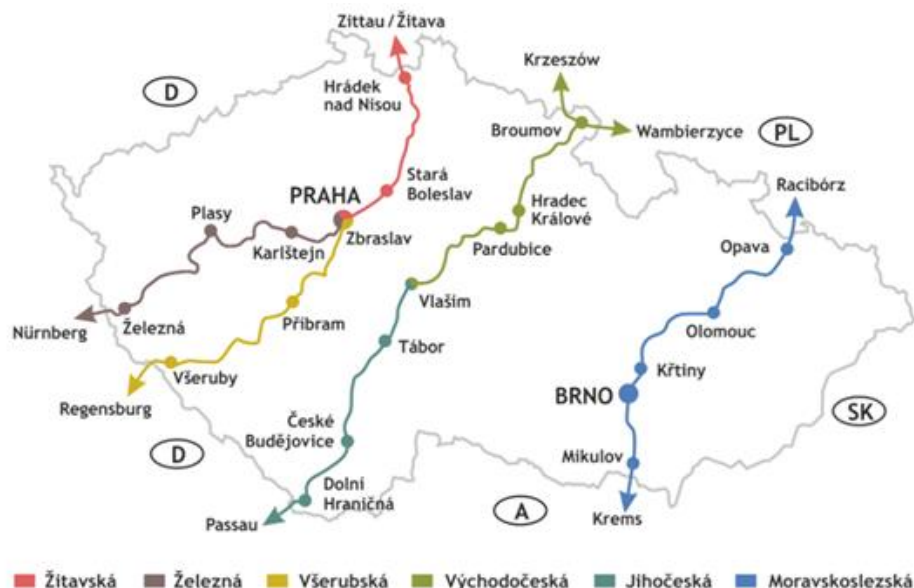
Tab. 1: Trasy v Česku

<i>Trasa</i>		<i>Délka trasy</i>
Žitavská	Český Dub – Ml. Boleslav – St. Boleslav – Praha	149 km
Východočeská	Libná – Broumov – Hr. Králové – Kutná Hora – Kácov – Vlašim	269 km
Všerubská	Praha – Příbram – Klatovy – Kdyně – Všeruby	206 km
Železná	Praha – Beroun – Mariánský Týnec – Plasy – Kladruby – Železná	257 km
Moravskoslezská	Opava – Olomouc – Brno – Mikulov	277 km
Jihočeská	Vlašim – Tábor – Český Krumlov – Koranda	213 km

Zdroj: vlastní zpracování dle Ultrera.cz

Spolek *Ultreia*, z. s. organizuje poutě a putování českou krajinou a podporuje tak možnost poznávat naši krásnou zemi. Členem spolku *Ultreia* z.s. se může stát každý, kdo se zajímá o poutnictví, je otevřeným spolkem přátel svatojakubské poutní cesty a putování vůbec. Registrace proběhla u Městského soudu v Praze. Jednou z podmínek byla certifikace mušle pro území České republiky a také závazek k nerozšiřování tras v nejbližších letech. (*Ultreia*, 2024)

Poutníci si v naší zemi mohou vybrat ze šesti tras, které vedou nejenom významnými poutními místy, ale také přes města a obce s mnoha historickými i přírodními památkami. Mnohdy jde o původní trasy, kterými vedly staré zemské stezky. Trasa je často vedena kolem řeky, prochází zalesněným údolím. S rozvojem poutnictví dochází na mnoha místech k opravě klášterů či bývalých far, vznikají poutnické ubytovny. Poutník navštěvuje místa spojená s českou historií. (Bartošová, 2024)

Obr. 7: Trasy v Česku

Zdroj: *Ultreia.cz* (2024)

Není vždy nutné podnikat dlouhou a náročnou pouť do Španělska. Také v Česku najdeme poutní trasy, kde může člověk najít klid a odpovědi na své otázky. Svatojakubské poutní cesty, které vedou z Polska a procházejí naší republikou, jsou součástí evropské sítě poutních tras do španělského Santiaga de Compostela. (Ultreia.cz, 2024)

4.1 Žitavská trasa

Český biskup Vojtěch v roce 995 přinesl do Polska křesťanství. Jeho cesta vedla starou poutní a obchodní cestou. Po ní šly také oddíly křižáků ve svaté válce. Vede ze Žitavy do Prahy, kde na ni navazuje trasa Všerubská. (Ultreia.cz, 2024)

Cesta do Česka přichází z německé Žitavy (Zittau) a pokračuje přes Hrádek nad Nisou k hradu Grabštejn s malým dřevěným kostelíkem sv. Kryštofa. Železniční viadukt se čtrnácti oblouky, který cestou poutníci míjejí, je zajímavou technickou památkou. Dále mohou vystoupat na horu Ještěd s výškou 1012 m n. m. nedaleko Liberce. Unikátem je zde umístěný televizní vysílač. (Řeháček, 2017)

V Českém Dubu byly objeveny prostory johanitské komendy, spojené s legendou o Zdislavě z Lemberka. Kostel sv. Jakuba na poutníky čeká v Letařovicích. Zde je možné spatřit vyobrazení legendy o sv. Jakubovi, umístěném v malovaném kazetovém dřevěném stropu. Kostel Panny Marie v románském slohu leží v Mohelnici, dalším městě na žitavské trase. Další z kostelů sv. Jakuba, z let 1726-1727, se nachází v Mnichově Hradišti. Zdejší renesanční zámek se po bitvě

na Bílé hoře stal majetkem Albrechta z Valdštejna, v 17. století získal barokní vzhled. Rod Valdštejnů vlastnil zámek do roku 1946, dodnes je možné zde vidět cenné artefakty jako je knihovna čítající 22 tisíc svazků, japonský a čínský porcelán, historické divadlo, kostýmy, staré zbraně. Ostatky vojevůdce Albrechta z Valdštejna a jeho manželky byly uloženy v kapli sv. Anny v areálu kapucínského kláštera. (Česká televize, 2023)

Od Bakova nad Jizerou pokračuje cesta kolem řeky Jizery. Cestou k Mladé Boleslavi je možné narazit na zříceniny hradů Zvířetice, Michalovice a Dražice a zámek v Benátkách nad Jizerou. Od kostela sv. Jakuba v Předměřicích trasa pokračuje do Staré Boleslavi s významným místem pouti, barokním poutním chrámem Nanebevzetí Panny Marie, zde se nachází vzácnost Palladium země české, malý medailonek z mědi, který nosil sv. Václav a kostel sv. Václava, kde byl zavražděn sv. Václav. Pro český národ je staré sídliště významné, z Prahy do Staré Boleslavi tudy vedla poutní cesta Via Sancta, ze 17. stol. Brandýs nad Labem nedaleko Prahy se pyšní krásným zámkem, spatřit lze ještě věž zříceniny v Jenštejně a dorazit ke kamennému románskému kostelu sv. Václava na Proseku, který je zmíněn již v Hájkově kronice a dále pokračovat po pražské trase podél Rokytky k řece Vltavě. (Ultreia.cz, 2024)

4.2 Východočeská trasa

Nedaleko od vesnice Zdoňov přichází na naše území z Polska východočeská trasa, na kterou navazuje ve Vlašimi Jihočeská trasa. (Ultreia.cz, 2024)

Nádherné přírodní úkazy nabízejí ADRŠPAŠSKO-TEPLICKÉ SKÁLY a BROUMOVSKÉ STĚNY. V samotném Broumově se nachází benediktinský klášter ze 13. století. Cely mnichů byly upraveny a předělány na pokoje a v klášteře je možné se ubytovat. Krajina se mění před příchodem do Police nad Metují. Na trase poutníci navštíví u nás velmi známé Babiččino údolí, následuje barokní zámek Kuks s 24 alegorickými sochami Ctností a Neřestí sochaře Matyáše Bernarda Brauna na severním průčelí špitální budovy. (Ultreia.cz, 2024)

Jaroměř se svou nedobytnou pevností Josefov patří ke zcela odlišným zastávkám na trase. Nedaleko odtud leží město Hradec Králové. Do Pardubic s upraveným historickým centrem a radnicí z konce 19. století s fasádou vyzdobenou sgrafity vede cesta okolo Kunětické hory. Kostel sv. Jakuba Staršího lze vidět v Přelouči. V malé obci Církvice je kostelík sv. Jakuba Staršího, tato ojedinělá stavba pochází z 12. století. Na trase leží empírový zámek Kačina s rozlehlým anglickým parkem. (Ledr, 2011)

Největší perlou je město Kutná Hora s kostelem sv. Jakuba, klášterem voršilek, který byl dívčí školou a v současnosti zde sídlí Církevní gymnázium. V budově Vlašského dvora je umístěna mincovna českých králů. Ke skvostům města patří chrám svaté Barbory, Kutná Hora je od roku 1995 jediným městem ve Středočeském kraji na seznamu UNESCO. V Sedlci se nachází kostnice, zcela ojedinělá památka, umístěná v hřbitovní kapli v podzemí kostelíka Věch svatých. Jsou zde umístěny ostatky asi 60 000 osob, ze kterých jsou kromě erbu rodu Schwarzenberků vyrobeny například kříže, kalichy, lustry. Další trasa vede k řece Sázavě. (Štroblová, Altová, 2000)

4.3 Všerubská trasa

Na Všerubskou trasu se poutník vydává od kostela sv. Jakuba na Starém Městě v Praze, který leží nedaleko Staroměstského náměstí, dále přes Zbraslav, kde se nachází v areálu Zbraslavského

kláštera další kostel sv. Jakuba. V kostele jsou umístěny ostatky posledních přemyslovských králů. Přes brdské kopce a lesy dojde poutník k poutnímu místu Skalka nad Brdy a do obce Kytín, dále pak do Dobříše, kde se nachází rokokový zámek, ten je nyní v soukromém vlastnictví. Část zámku lze navštívit stejně jako okolní anglický park. (Kadlec, 2020)

Významné je poutní místo Svatá Hora u Příbrami. V Příbrami leží opět kostel sv. Jakuba, poté co prošel úpravami několika stavebních slohů, získal v polovině 19. století dnešní podobu. Významného hudebního skladatele Antonína Dvořáka připomíná jeho muzeum v obci Vysoká a u cesty ležící Rusalčino jezírko. (Velfl, 2003)

Město Rožmitál pod Třemšínem je známé díky Jakobovi Janu Rybovi, skladateli vánočních koled. V Kasejovicích stojí kostel sv. Jakuba, který již od 60. let minulého století patří k chráněným kulturním památkám. Kostel sv. Jakuba v Nepomuku patří k nejstarším kamenným stavbám v naší zemi. V Nepomuku nedaleko Plzně se narodil mučedník sv. Jan Nepomucký. (Baroch, 2007)

Odtud vede cesta do Klatov, města založeného Přemyslem Otakarem II. kolem roku 1260, s Klatovskou madonou v kostele Narození Panny Marie. Nepřehlédnutelnou dominantou jsou Černá a Bílá věž. Od roku 1685 jsou Klatovy díky obrazu Panny Marie Klatovské slavným poutním místem. V letech 1751 až 1849 byly dokonce krajským městem. Zajímavostí města jsou katakomby, podzemní krypta s mumii, ukrytá pod jezuitským kostelem. Těla byla mumifikována a konzervována a díky důmyslnému systému větracích šachet dobře zachovaná, než došlo k odkrytí šachty. Kryptu jezuitského kostela navštíví každoročně několik desítek tisíc lidí. Katakomby a v nich stovky let staré mumie patří k nejoblíbenějším turistickým atrakcím města Klatovy. (Sýkorová, 2010)

Trasa dále prochází přes vesničky do Kdyně a k poutnímu místu Tanaberk. Nedaleko města Všeruby pokračuje trasa do Bavorska. (Ultreia.cz, 2024)

4.4 Železná trasa

Železná trasa je součástí mezinárodní dálkové turistické trasy přes Norimberk, Ženevu a Le Puy en Velay. Stejně jako Všerubská trasa vychází Železná trasa svatojakubské cesty z centra Prahy od kostela sv. Jakuba Většího a pokračuje podél Vltavy k zámku ve Zbraslavi. Z Radotína poutník pokračuje přes obce Vonoklasy a Mořinka směrem k řece Berounce. Hrad Karlštejn, vybudovaný panovníkem Karlem IV. v letech 1348-1358, měl sloužit k uložení královských pokladů, od dob husitských válek zde byly na 200 let uloženy české korunovační klenoty. (Hlaváček, 2022)

První poustevník v Čechách jménem Ivan žil podle legendy na přelomu 9. a 10. století ve Sv. Janu pod Skalou, odkud cesta pokračuje do královského města Berouna, kde se nachází kostel sv. Jakuba, který je chráněnou kulturní památkou Česka. Údolím řeky Berounky pokračuje klikatá cesta do Liblína, Kozojed a Kralovic a z Mariánského Týnce do Plas. Bývalý klášter cisterciáků byl po zničení a vypálení husity a poškození kláštera v dalších stoletích upraven Janem Blažejem Santini Aichelem do současné podoby. Následuje cesta kolem kaolínového lomu do Ledců, kde se nachází kostel sv. Jakuba a od rozhledny Krkavec vede k vodní nádrži Hracholusky a do města Stříbra. Jan Blažej Santini Aichel se opět připomene bývalým benediktinským klášterem v Kladrubech, i zde leží kostel sv. Jakuba, který je od roku 1958 chráněn jako kulturní památka. (Dvořák, Holečková, Koutek, 2022)

Přehlídku sedmi svatojakubských kostelů na Železné cestě uzavírá kostel v Hostouni, původní stavba pocházela ze 13. století, větší úpravy proběhly v první polovině 18. století. Starý kamenný most s několika oblouky uvidí poutník v Bělé nad Radbuzou. V minulosti sloužil jako silniční most přes řeku, nyní je přístupný pouze pro pěší. Po obou stranách je ozdobený sochami světců. Putování končí u Parku smíření při hraničním přechodu Železná. (Ultreia.cz, 2024)

4.5 Moravskoslezská trasa

Moravskoslezská svatojakubská trasa prochází přes naše území z Polska až do Rakouska přes Slezsko a Moravu. (Ultreia.cz, 2024)

Z Opavy, kde poutník spatří gotickou katedrálu, pokračuje do Hradce nad Moravicí s kostelem sv. Jakuba z konce 16. století a cihlovému zámku v červené barvě. Zde pobývali skladatelé Ludwig van Beethoven a Ferenc Liszt. Dále jde do obce Podhradí ke zřícenině Vikštejn. Od přehrady Kružberk v Nížkém Jeseníku pokračuje do Budišova nad Budišovkou. (Ultreia.cz, 2024)

Cestou následuje památník Cesty česko-německého porozumění s kaplí sv. Jana Nepomuckého. Přes Domašov nad Bystřicí, Nízký Jeseník, přes Jívovou dojde poutník na Svatý Kopeček s poutní bazilikou a s výhledem na Olomouc. V Olomouci může poutník navštívit dóm sv. Václava, jehož věž přesahuje výšku 100 metrů a je dominantou města a mnoho dalších kostelů. Cenné varhany se nacházejí v Kostele Panny Marie Sněžné. Za prohlídku stojí historické centrum města. (Müller, 2012)

Přes Dražanskou vrchovinu a Moravský kras poutník doputuje nádhernou krajinou až k propasti Macocha. V Brně na Jakubském náměstí spatří poutník kostel sv. Jakuba a na vrchu Petrov katedrálu sv. Petra a Pavla, další národní kulturní památku. (Římskokatolická farnost u kostela svatého Jakuba, 2024)

Přes Rajhrad a Židlochovice se oblastí Pálavy dostane poutník na Svatý kopeček, který je dominantou města Mikulov. Odtud cesta pokračuje k hranicím s Rakouskem a navazuje na ni trasa do Santiaga de Compostela. (Ultreia.cz, 2024)

4.6 Jihočeská trasa

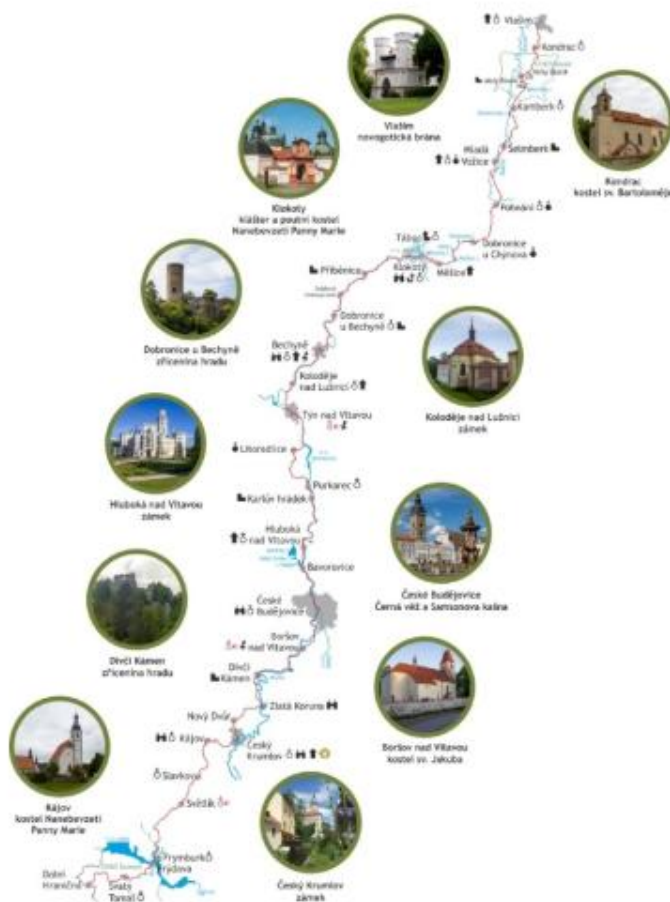
Z výchozího města Vlašimi s pozdně gotickým kostelem sv. Jiljí do Mladé Vožice se poutník dostane procházkou okolo řeky Blanice, v obci Kondrac může navštívit Farní muzeum, zahlédne románský kostel sv. Bartoloměje a přes Velký Blaník dorazí ke kapli Máří Magdaleny na Malém Blaníku. Přes obec Kamberk a zříceninu Šelmberk dojde do města Mladá Vožice. V Mladé Vožici bude mít možnost projít křížovou cestou a kapli Nanebevzetí Panny Marie. Nemine ani zámek, který je přestavěný v klasicistním slohu, dále kostel sv. Martina v barokním stylu. V obcích Krchova Lomná či Bendovo Záhoří nebo Mostek uvidí poutník místní kaple. Následují obce Pohnání a Pohnánek. U vesnice Dobronice u Chýnova leží nedaleko soutoku Chotovinského potoka a Chýnovského potoka přírodní památka Stříbrná Huť. (Wenig, 2015)

Okolo Knížecího rybníku poutník dorazí k zámku v Měšicích na okraji Tábora a pokračuje do centra druhého největšího města jižních Čech. Na Žižkově náměstí má možnost vystoupat na věž kostela Proměnění Páně. Na náměstí se nachází také Husitské muzeum a mnoho dalších turisticky atraktivních míst. Okolo kostela sv. Filipa a Jakuba vyrazí přes Holečkovy sady

k poutnímu místu Klokoty. Odtud přes Harrachovku, Příběnice a stádlecký řetězový most pokračuje do Dobronic u Bechyně. Po prohlédnutí zdejší zříceniny dovede cesta poutníka až do lázeňského města Bechyně. Přes Koloděje nad Lužnicí se zámečkem Mitrowitz se dostane k městu Týn nad Vltavou a prvnímu kostelu sv. Jakuba na Jihočeské trase. Hněvkovice, Litoradice a Purkarec jsou dalšími místy, kterými poutník prochází, než se dostane ke zřícenině Karlův hrádek z doby panovníka Karla IV. (Paulík, 2014)

Jedním z nejpůsobivějších míst, která může poutník cestou navštívit, je zámek v Hluboká nad Vltavou, přes obec Bavorovice s historickou kovárnou pokračuje k Českým Budějovicím, které nabízejí řadu zajímavých míst k poznávání. Náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích s nově opravenou budovou radnice a Samsonovou kašnou by poutník neměl minout. Ojedinelé Muzeum koněspřežky patří k zajímavostem města. (Podhorský, 2003)

Na trase dále leží kostel sv. Jakuba v obci Boršov nad Vltavou a zřícenina hradu Dívčí Kámen. Klášter Zlatá Koruna je dalším zastavením pro poutníky, jdoucí k Českému Krumlovu. Město je na seznamu UNESCO a nabízí kromě velkého množství památek i řadu dalších zajímavostí. Přes obce Kájov a Kladné pokračuje poutník do Slavkova, kde se nachází kostel sv. Bartoloměje. Poslední kostel sv. Jakuba na české části cesty je v obci Světlík. Frymburk s kostelem sv. Bartoloměje leží téměř na konci trasy, po něm následuje vesnice Svatý Tomáš a zřícenina nejvýše položeného hradu v Čechách, Vítkův Kámen. (Paulusová, 2015)

Obr. 8: Mapa jihočeské trasy

Zdroj: *Ultreia.cz* (2024)

5 Praktická část

Cílem bakalářské práce je analyzovat průběh vybraných úseků jihočeské trasy poutní Svatojakubské cesty, posoudit zabezpečení ubytovacími a stravovacími zařízeními a značením trasy. Praktická část se zaměří na tři úseky Jihočeské trasy, zmapuje jejich vybavenost ubytovacími a stravovacími službami, značení trasy. Budou osloveni starostové měst a obcí na trase a kontaktována informační centra. Bude určen cíl výzkumu, stanoveny výzkumné otázky, budou určeny metody výzkumu a vymezen zkoumaný úsek trasy.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem bakalářské práce je analyzovat jihočeskou trasu Svatojakubské poutní cesty z hlediska jejího značení, posoudit zabezpečení vybraných úseků trasy ubytovacími a stravovacími zařízeními, zhodnotit kvalitu služeb poskytovaných informačními centry na trase a na základě vlastního terénního výzkumu vyhodnotit využitelnost a potenciál území z pohledu cestovního ruchu.

5.2 Výzkumné otázky

Jsou stanoveny čtyři výzkumné otázky.

Jaká je kvalita značení vybraných úseků trasy?

Jaká je vybavenost vybraných úseků cesty ubytovacími a stravovacími zařízeními?

Jaká je úroveň služeb informačních center na trase?

Jaký mají zkoumané úseky potenciál pro rozvoj cestovního ruchu?

5.3 Použité metody

Výzkum byl proveden formou terénního pozorování, kdy autorka sama absolvovala tři etapy jihočeské Svatojakubské trasy. Během putování byly průběžně zapisovány poznámky a pořizována fotografická dokumentace. Hodnocena byla kvalita značení a dostupnost stravovacích a ubytovacích zařízení, stejně jako kvalita služeb informačních center. Pomocnou metodu tvořila analýza sekundárních dat z webu Ulteia.cz a dalších turistických portálů.

5.4 Vymezení zkoumaného úseku trasy

Výzkum se zaměřil na tři etapy jihočeské trasy Svatojakubské poutní cesty, konkrétně na úseky mezi Vlašimí a Mladou Vožicí, dále z Tábora přes Klokoty a Bechyni až do Týna nad Vltavou a z Hluboké nad Vltavou přes České Budějovice a Zlatou Korunu do Českého Krumlova. Celková délka zkoumaného úseku činí přibližně 100 kilometrů. Tyto etapy byly vybrány s ohledem na jejich historický a duchovní význam, krajinnou rozmanitost a potenciál pro rozvoj náboženského cestovního ruchu.

6 Popis trasy a značení

Jihočeská trasa poutní Svatojakubské cesty prochází většími či menšími městy a obcemi, místy i zdánlivě neobydlenou krajinou. Kvalitní značení cesty je velmi důležité pro orientaci i bezpečnost poutníků. Trasa většinou vede po již existujících turistických stezkách, zejména po červené turistické značce Klubu českých turistů. V některých úsecích využívá cyklostezky nebo neznačené cesty. Organizátor poutních svatojakubských tras v Česku, společnost Ultreia, z. s., spolupracuje s KČT, a tak v některých úsecích trasy se na šipkách KČT objevuje malá žlutá mušle na modrém poli. V této kapitole je popsán detailní průběh jednotlivých etap a zhodnocena kvalita značení trasy z pohledu praktické průchodnosti.

6.1 První etapa

Jihočeská trasa poutní Svatojakubské cesty začíná ve Vlašimi. Z Husova náměstí ke kruhovému objezdu pokračuje ulicí Komenského a Riegrovou po Blanické ulici, kde za železničním přejezdem vede směrem doleva a na konci ulice Dobrovského poutník zahne vlevo a pokračuje stále rovně směrem z Vlašimi. Po červené značce cesta vede kolem dvou rybníků k hlavní silnici, kde zahne doprava a po několika desítkách metrů prudce doleva zpět k hlavní silnici k obci Kondrac. Trasa z Kondrace dovede poutníka lesní cestou k malé vesnici Krasovice, která, pokud je po dešti, je značně rozbahněná a snadno se do ní zaboří nohy až po kotníky. Před touto obcí cesta zahýbá doprava, odkud pokračuje pohodlná, málo frekventovaná cesta až k Domu přírody.

Od Domu přírody vede lesní stezka, která dovede turisty, poutníky a další návštěvníky na vrchol Velkého Blaníku. Cesta je značená červenou turistickou značkou. Výstup na 638 metrů vysoký kopec je poměrně náročný. Zejména v teplých letních dnech hodně lidí během výšlapu častěji odpočívá, snadno jej vyběhnou děti a trénovaní turisté. Pro běžného návštěvníka je výstup náročnější.

Po sestupu z Velkého Blaníku a přejití silnice stačí nedaleko u lesa zahrnout doleva a postupně vystoupat na kopec Malý Blaník. Po sestupu z Malého Blaníku vede trasa okolo Býkovického rybníku přes obec Býkovice pod Blaníkem a Rejkovice k obci Hrajovice a dál pokračuje k vesnici Kamberk. Trasa vede okolo řeky Blanice, u rozlehlého Kamberského rybníka poutník opouští obec a vydává se po značené cestě po červené značce směrem k hradní zřícenině Šelmberk. Mine Mlýnský rybník a Šelmberský mlýn a poté, co vystoupá do kopce, stane před zříceninou Šelmberk.

Okolo myslivny pokračuje poutník směrem k Mladé Vožici. Poslední úsek této etapy pouti je dlouhý jen asi 3 kilometry. Cesta je dobře značená červenou turistickou značkou. Na okraji Mladé Vožice dojde poutník k silnici, vedoucí do města, dále k řece Blanici, části města zvané Podhradí, zahne směrem k městu na Morávkovo náměstí. Zde se nachází informační centrum a v blízkém okolí všechny mladovožické památky.

6.2 Druhá etapa

Od městské části Měšice pokračuje trasa okolo autobusového nádraží, Husova parku a Husova náměstí třídou 9. května. Za křižovatkou vede cesta ulicí Na Parkánech, kterou po několika minutách dojde poutník okolo hradu Kotnov k parku a bývalému hřbitovu, dorazí ke kostelu

sv. Filipa a Jakuba. Projde Bechyňskou branou a přes Holečkovy sady kolem Tismenického potoka pokračuje ke klokotskému klášteru. Kolem Kaple Panny Marie Klokotské křížovou cestou sejde poutník k řece Lužnici a Lužnickým údolím pokračuje k lávce u Harrachovky, dále kolem mlýnů či jejich zbytků, nejprve Bejšovcova, dále pak mlýnu Kvěchovu, Matoušovskému a Bredovu dojde ke zřícenině Příběnice a naproti ležícím zbytkům zříceniny Příběničky. Dále cesta pokračuje kolem řeky Lužnice a Suchomelova mlýna k jednomu z unikátů a historických skvostů ČR, řetězovému mostu u obce Stádlec. Po přejití mostu se poutník vydá po stezce směrem k asi šest kilometrů vzdálené obci Dobronice u Bechyně. Od zdejší zříceniny pokračuje okolo řeky Lužnice směrem do města Bechyně. Trasa se nedaleko od Bechyně na několik desítek metrů odchýlí od řeky a u nového hřbitova zahýbá zpět k Lužnici. Cesta pokračuje z Bechyně nenáročnou stezkou okolo řeky Lužnice, při pohledu nalevo je vidět okolí známé Židovy strouhy, následuje obec Koloděje nad Lužnicí. Zanedlouho cesta zavede poutníka na odbočku k rozhledně Semenec. Necelé dva kilometry odtud leží Týn nad Vltavou s kostelem sv. Jakuba.

Obr. 9: Značení na trase
Zdroj: Vlastní(2025)

6.3 Třetí etapa

Z centra Hluboké nad Vltavou vede trasa okolo kostela sv. Jana Nepomuckého Sokolskou ulicí do ulice Podskalí, kde na rozcestí zahne poutník doprava a pokračuje ulicí Sportovní k adrenalinovému parku a stále rovně po cyklistické stezce k nedaleké vesnici Bavorovice. Za pomníkem obětem první světové války poutník opustí obec a pokračuje po stezce kolem řeky Vltavy až k Českému Vrbnému. Z Českého Vrbného, které bylo dříve samostatnou obcí a dnes již patří k Českým Budějovicím, vede spolu s jihočeskou trasou Svatojakubské cesty Stezka

středozezemím okolo řeky Vltavy po dobře značené cyklostezce. Ta je ve vysoké míře využívána cyklisty a bruslaři na rychlobruslích stejně jako tomu je již od Hluboké nad Vltavou a Bavorovic. Od Českého Vrbného dovede cyklostezka poutníky okolo řeky Vltavy do historického centra města České Budějovice. Přes Sokolský ostrov dojdou poutníci ke slepému rameni řeky Malše. Hroznovou a Krajinskou ulicí pokračuje trasa okolo Solnice a dominikánského kláštera na náměstí Přemysla Otakara II.

Od radnice vede cesta směrem k řece Malši a okolo několika městských bran a bašt pokračuje trasa dál okolo řeky a po několika kilometrech vyvede poutníka směrem z Českých Budějovic, kopíruje řeku Vltavu k obci Boršov nad Vltavou. Zde se nachází druhý kostel sv. Jakuba Staršího na jihočeské trase poutní svatojakubské cesty. Nedaleko u Hřbitovní kaple se nachází křížová cesta. Dál poutní cesta pokračuje kolem řeky Vltavy ke zřícenině hradu Dívčí Kámen. Od zříceniny Dívčí Kámen vede trasa přes Třísov, kde se nacházejí zbytky keltského oppida, do obce Plešovice. Zraky poutníků přitahují do detailu propracované miniatury této vesnice, zhotovené lidovým umělcem. Dva kilometry odtud leží jedna z nejcennějších památek, klášter Zlatá Koruna. Odtud vede cesta k rozcestníku Pod Granátníkem a následně po neznačené cestě na Nový Dvůr. Do Českého Krumlova vejde poutník Budějovickou bránou. Pokračuje kolem Trojklášteří, přes zámecký areál a kolem zámeckých zahrad.

Od kostela sv. Víta po červené značce dojde poutník k asi dva kilometry vzdálenému areálu na Křížové hoře, kde v kapli Panny Marie Bolestné získá poutnické razítko svatojakubské cesty. Z Českého Krumlova vede trasa přes další obce směrem k hranicím s Rakouskem.

6.4 Shrnutí

Značení na vybraných úsecích jihočeské trasy je na dobré úrovni. Díky spolupráci organizátora svatojakubských cest v Česku společnosti Ultraia, z. s. a Klubu českých turistů je trasa značena na šípkách KČT umístěním malé žluté mušle v modrém poli u jednotlivých míst na trase. Značení žlutou šípkou, jako je tomu na trasách v zahraničí na cestě do Santiaga de Compostela, se na jihočeské trase nevyskytuje. Cesta většinou vede po červené turistické značce. Místy je značení častější, v některých úsecích jako mezi obcí Koloděje nad Lužnicí a Týn nad Vltavou by bylo vhodné lepší značení trasy směrem na Semenec. Také při výstupu na Velký Blaník autorka místy postrádala značku. Velmi kvalitní značení je v oblasti Hluboká nad Vltavou a obcí Bavorovice, zde poutníci využívají cyklostezku.

7 Hodnocení vybavenosti trasy ubytovacími a stravovacími zařízeními

Pro účely hodnocení trasy z hlediska turistické vybavenosti byla vytvořena bodová škála, která zohledňuje počet ubytovacích a stravovacích zařízení v jednotlivých obcích. Tento přístup umožňuje objektivněji porovnat jednotlivá místa a posoudit jejich vhodnost pro potřeby poutníků.

Tab. 2: Hodnotící tabulka počtu ubytovacích zařízení

Počet bodů	Počet ubytovacích zařízení
0	V obci není žádné ubytovací zařízení
1	V obci se nachází 1-2 ubytovací zařízení
2	V obci se nachází 3-5 ubytovacích zařízení
3	V obci se nachází 6-10 ubytovacích zařízení
4	V obci se nachází více než 10 ubytovacích zařízení

Zdroj: vlastní zpracování

Bodové ohodnocení podle počtu dostupných ubytovacích zařízení (viz tab. č.1) je stanoveno číselně, nejnižší hodnota je 0 a nejvyšší 4 body. Podle stejného principu je hodnocena dostupnost stravovacích služeb (viz tab. č.2). Každé obci je přiřazen určitý počet bodů na základě reálně zjištěného počtu těchto zařízení. Tímto způsobem je možné kvantifikovat turistickou vybavenost a přehledně ji zanalyzovat v jednotlivých etapách trasy.

Tab. 3: Hodnotící tabulka počtu stravovacích zařízení

Počet bodů	Počet stravovacích zařízení
0	V obci není žádné stravovací zařízení
1	V obci se nachází 1-2 stravovací zařízení
2	V obci se nachází 3-5 stravovacích zařízení
3	V obci se nachází 6-10 stravovacích zařízení
4	V obci se nachází více než 10 stravovacích zařízení

Zdroj: vlastní zpracování

7.1 První etapa

Město Vlašim poskytne návštěvníkům dostatečné množství ubytovacích i stravovacích kapacit. Ubytování je možné zajistit v různých cenových relacích, pro poutníky může být vhodný Sporthotel. Nedaleko vlakového nádraží se nachází penzion Silvie, je možné přenocovat také v paraZOO. Poutnická ubytovna se zde nenachází. Stravování je možné v několika restauracích, jedna z nejnavštěvovanějších, U Blanických rytířů, se nachází v areálu zámku. Nabízí převážně českou kuchyni. Možnost zakoupit potraviny poskytne supermarket Albert a několik obchodů s potravinami.

Právě zde je třeba provést nákup na následující den či dva, v obci Kondrac jsou pouze jediné potraviny s velmi úzkým sortimentem. Výborné reference má restaurace U Matoušků. Má omezenou otevírací dobu. Nocleh je možné zajistit na dobře vybavené Ubytovně u Blanických rytířů, která nabízí ubytování i pro handicapované klienty. Naproti se nachází penzion Scarlet.

Na Velkém Bláníku lze zakoupit jen drobné občerstvení, cestou v dalších malých obcích není žádná možnost stravování a po příchodu do Kamberku opět nejsou k dispozici potraviny, místní restaurace s nabídkou několika studených jídel je otevřena jen některé dny v týdnu v podvečer. Ubytování obec neposkytuje. Nedaleko od Kamberka leží objekt Dolejšího mlýna. Ubytování je třeba si domluvit s dostatečným předstihem. BioFarma Dolejší mlýn nabízí ubytování ve dvou prakticky zařízených apartmánech s vybavenou kuchyňkou, koupelnou, prostředí je nekuřácké, nabízí se možnost objednat snídaně nebo polopenzi, přijet s domácími mazlíčky. Pro poutníky je k dispozici maringotka na zahradě objektu.

Tab. 4: Ubytovací a stravovací zařízení na první etapě

<i>Město</i>	<i>Ubytovací služby</i>	<i>Stravovací služby</i>	<i>Součet</i>
Vlašim	3	3	6
Kondrac	1	1	2
Velký Bláník	0	1	1
Kamberk	1	0	1
Šelmberk	0	0	0
Mladá Vožice	3	3	6

Zdroj: vlastní zpracování

Ve městě Mladá Vožice je dostatek ubytovacích i stravovacích zařízení pro turisty. Nocleh poskytne Penzion Záložna na Žižkově náměstí s celkem devíti dvoulůžkovými pokoji se sociálním zařízením a devíti vybavenými apartmány a další hotely. Restaurace a cukrárny nabízejí každodenní nabídku jídel, kávy a zákusků. Potraviny lze zakoupit v místních obchodech nebo v prodejně COOP.

7.2 Druhá etapa

Hotely a ubytovací zařízení v Táboře poskytují návštěvníkům města širokou nabídku ubytování. Vhodný pro poutníky je hotel Zimní stadión s deseti dvou, tří až šestilůžkovými pokoji, s vlastní koupelnou. Ubytování je za příznivou cenu. Jednoduché ubytování se 45 lůžky nedaleko vlakového a autobusového nádraží nabízí Penzion Sport ve tří až čtyřlůžkových pokojích. V penzionu je restaurace s nabídkou teplých jídel. Hotely nabízející komfortní ubytování v Táboře za vyšší ceny jsou hotel Grand, hotel Palcát nebo hotel Dvořák.

V budově autobusového nádraží se nachází bufet s nabídkou teplých jídel a v nádražní hale malá prodejna s čerstvými bagetami nebo chlebičky. Ve městě je mnoho prodejen s potravinami a také restauračních zařízení. Nejvíce je jich soustředěno v centru města na Žižkově náměstí. Výbornou a cenově dostupnou nabídku má restaurace Škochův dům nebo na druhé straně náměstí ležící restaurace Beseda. Obě nabízejí převážně česká jídla. Na náměstí je také čínská a indická restaurace. Nabídku doplňuje několik kaváren a cukráren. Nedaleko odtud v Pražské ulici leží hosty velmi oceňovaná cukrárna Moccacafé s nabídkou vynikajících zmrzlin či zákusků.

Cestou z Tábora – Klokot leží kousek od hlavní trasy restaurace Harrachovka. Kromě občerstvení je možné zde přenocovat. Další ubytování je možné na samotě v penzionu Příběnice. Kapacita penzionu je padesát lůžek ve dvou až čtyřlůžkových pokojích. K dispozici je stylová restaurace. V obci Stádlec najde poutník prodejnu potravin a stádleckou restauraci. Ubytování obec

nenabízí. V nedalekých Dobronicích u Bechyně poskytnete ubytování v soukromí pro maximálně jedenáct osob penzion Pod hradem se společnou kuchyní a sociálním zařízením.

Tab. 5: Ubytovací a stravovací zařízení na druhé etapě cesty

<i>Město</i>	<i>Ubytovací služby</i>	<i>Stravovací služby</i>	<i>Součet</i>
Tábor	4	4	8
Příběnice	1	1	2
Stádlec	0	1	1
Dobronice u Bechyně	1	1	2
Bechyně	3	3	6
Koloděje nad Lužnicí	1	0	1
Týn nad Vltavou	3	3	6

Zdroj: vlastní zpracování

Město Bechyně disponuje dostatečnou kapacitou jak ubytovacích, tak stravovacích zařízení. Pro levnější nocleh je možné se obrátit na Domov mládeže. Po domluvě s panem farářem lze zajistit nocleh u města Bechyně na šest kilometrů vzdálené faře, s vlastní karimatkou a spacákem. Nabídku zpestřuje ubytování v lázeňských domech. Jedná se o nocleh ve vyšší cenové relaci. Koloděje nad Lužnicí nabízejí nocleh v jednoduše zařízeném kempu Camping Prima, který funguje pouze po část roku. Ubytování je možné také v soukromí. V Týně nad Vltavou najdou návštěvníci několik hotelů k ubytování a mnoho restaurací, kaváren i cukráren s občerstvením. Nocleh si mohou turisté zajistit v Hostelu Pod kostelem, v Hotelu Zlatá loď i na jiných místech.

7.3 Třetí etapa

Ubytování v Hluboké nad Vltavou patří k nejdražším na celé trase. Návštěvníkům města se nabízí nocleh v Hotelu Závíš z Falkenštejna, Apartmán u Kapličky, levnější ubytování poskytne Pension KA.PR. Nejvýhodnější nabídka je nocleh v chatce pro čtyři osoby v areálu YACHT CLUB BEZDREV. Množství restaurací, kaváren, cukráren je umístěno v centru města. V Bavorovicích poskytnete poutníkovi nocleh i stravu Penzion a Hospoda Na statku, přespat je možné v soukromí v řadovém rodinném domku Privat Dvořák.

Město České Budějovice disponuje rozsáhlou nabídkou ubytovacích i stravovacích služeb. Nocleh je možné zajistit v hotelích různých cenových relací, dá se domluvit i na ubytovnách, pokud není plně obsazeno. Stravování poskytne mnoho restaurací s nabídkou českých jídel, čínských restaurací, pouliční stánky nebo bufet. Kavárny a cukrárny mají širokou nabídku.

Restaurace & Pizzerie Archa v Boršově nad Vltavou má omezenou provozní dobu, ubytování obec nenabízí. V okolí hradu Dívčí kámen je možné se ubytovat v rodinném domku Na Šumavské dráze. Možnost ubytování v soukromí najde poutník na trase v obci Holubov a v obci Třisov. Nabídka ubytovacích kapacit je ve Zlaté Koruně, kde je k dispozici také několik restaurací, jako je restaurace Pohoda nebo restaurace a kavárna Zahrada nad řekou. V obci Plešovice najdeme hospodu U Nováků.

Širokou nabídku ubytování a stravování najdou návštěvníci města Český Krumlov. Nepřeberné množství restaurací, kaváren i jiných občerstvovacích zařízení je většinou plně obsazeno. Nocleh v tomto městě patří vzhledem k jeho atraktivitě k nejdražším na trase. V klidnější části města

hosté využívají Penzion Merlin, ležící nedaleko zámku. Ubytování poskytuje i mnoho dalších hotelů jako hotel Mlýn nebo hotel Dvořák, oblíbená je Villa Conti.

Tab. 6: Ubytovací a stravovací zařízení na třetí etapě

<i>Město</i>	<i>Ubytovací služby</i>	<i>Stravovací služby</i>	<i>Součet</i>
Hluboká nad Vltavou	3	4	7
Bavorovice	1	1	2
České Budějovice	4	4	8
Boršov nad Vltavou	0	1	1
Dívčí Kámen	0	0	0
Zlatá Koruna	3	2	5
Český Krumlov	4	4	8

Zdroj: vlastní zpracování

7.4 Shrnutí

Vybavenost jednotlivých etap se liší. Některé úseky nabízejí širokou škálu ubytovacích a stravovacích služeb, jiné vyžadují větší připravenost poutníků. Celkově je však patrný pozitivní trend zlepšování infrastruktury, zejména v turisticky frekventovanějších oblastech.

Nejširší nabídku ubytovacích a stravovacích služeb na trase poskytují velká města. Patří k nim České Budějovice, Český Krumlov, Tábor a Hluboká nad Vltavou. Srovnatelná svou nabídkou jsou města Vlašim, Mladá Vožice, Bechyně, Týn nad Vltavou. Vyšší nabídku ubytování a stravování poskytuje také Zlatá Koruna a její okolí. Menší obce disponují často jen jednou možností ubytování, není zde možnost nákupu potravin. Místní restaurační zařízení bývají otevřena jen některé dny v týdnu a mají omezenou otevírací dobu. Příkladem mohou být obce Kondrac, Kamberk, na druhé etapě Stádlec, Dobronice u Bechyně nebo Koloděje nad Lužnicí. V mnoha místech zejména na třetí etapě cesty lze zajistit ubytování v soukromí, několik takových nabídek existuje v obcích Holubov, Třísov, Plešovice a jejich okolí.

8 Hodnocení informačních center

Pro účely hodnocení kvality služeb informačních center podél Jihočeské trasy svatojakubské pouti byla stanovena čtyři hodnotící kritéria, která odrážejí potřeby a očekávání poutníků. Každé informační centrum bylo dle nich bodově ohodnoceno.

- **Credencial** – posuzuje se dostupnost poutnického pasu (credencialu), který je základním dokumentem každého poutníka. Pokud je možné ho v daném infocentru zakoupit, uděluje se 1 bod, jinak 0.
- **Razítko** – vyhodnocuje se dostupnost oficiálního razítka svatojakubské pouti, které si poutníci natisknou do svého credencialu jako doklad o absolvování trasy. Dostupnost razítka znamená 1 bod, jeho absence 0.
- **Informace o cestě** – hodnotí se rozsah a kvalita poskytnutých informací o trase, možnostech ubytování, stravování, značení a dalších praktických aspektech cesty. Bodové hodnocení je rozděleno na stupnici 0–3, kde 0 značí žádné informace a 3 značí podrobné a aktuální informace.
- **Informace o poutnících** – tato kategorie odráží míru povědomí pracovníků informačního centra o průchodu poutníků, vedení evidence nebo osobní zájem pracovníků o téma poutnictví. Maximální počet bodů je 3, přičemž 0 značí žádné povědomí o poutnících, 1 až 3 body vyjadřují různé stupně zájmu a informovanosti.

Tab. 7: Hodnotící tabulka informací o poutní cestě

Počet bodů	Informace o cestě
0	Žádné informace o trase nejsou k dispozici. Personál o existenci poutní cesty neví.
1	Minimální informace, personál má pouze základní povědomí, neumí poradit s trasou ani ubytováním.
2	Dobré informace – je možné získat orientační popis trasy, seznam ubytování, znalost oblasti je solidní.
3	Velmi dobré informace – personál aktivně informuje, má podrobné materiály a přehled o celé trase.

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledné hodnocení pomáhá porovnat jednotlivá informační centra a posoudit jejich připravenost na příchozí poutníky.

Tab. 8: Hodnotící tabulka informací o poutnících

Počet bodů	Informace o poutnících
0	Žádné povědomí o poutnících, pracovníci se tématem nezabývají.
1	Personál ví, že občas poutníci trasou procházejí, ale žádné další informace nesleduje.
2	Pracovníci mají základní přehled o počtu poutníků, vedou např. návštěvní knihu nebo informují obec.
3	Aktivní zájem – evidují návštěvnost, sbírají příběhy, vytvářejí zázemí nebo komunikují s dalšími subjekty na trase.

Zdroj: vlastní zpracování

8.1 První etapa

V informačním centru ve Vlašimi lze zakoupit credencial, razítko svatojakubské pouti zde mají. Pracovnice nepodávají téměř žádné informace o poutní cestě či další trase. Mnohem lepší informace poskytne pracovnice vedle se nacházejícího vlašimského muzea, je zde k dispozici i mapka jihočeské trasy. Na trase první etapy je dostupné razítko na zřícenině hradu Šelmberk v době otevření. Pracovnice v informačním centru v Mladé Vožici podávají informace o cestě, jsou velmi ochotné, samy se o cestu zajímají a informují i pana starostu, přehled o počtu poutníků nemají. Dozvěděla jsem se, že během posledního roku tudy procházeli čtyři poutníci, kteří plánovali dojít až do Santiaga de Compostela. Pro poutníky je připraven deník, kam mohou zapsat své zážitky z dosud absolvované trasy a plány na další cestu. Credencial zde neprodávají, poutníci ho většinou mají zakoupený z jiné trasy, kterou prošli nebo si jej obstarali ve výchozím místě Jihočeské trasy, ve Vlašimi. Razítko svatojakubské pouti je k dispozici.

Tab. 9: Hodnocení informačních center na první etapě

Informační centrum	Credencial	Razítko	Informace o cestě	Informace o poutnících	Součet
Vlašim	1	1	1	0	3
Mladá Vožice	0	1	3	2	6

Zdroj: vlastní zpracování

Následuje úryvek z mailu, který jsem obdržela jako odpověď z informačního centra v Mladé Vožici na dotazy ohledně Jihočeské trasy poutní svatojakubské cesty:

„...Naše infocentrum poutníci navštěvují, právě u nás totiž seženou razítko do credencialu. Návštěvnost je různá, tento týden sem přišlo 6 poutníků. Kolik poutníků reálně projde Mladou Vožicí ale nevíme, neboť se často stává, že nás nezastihnou během naší otevírací doby. Pokud někdo z poutníků chce razítko i mimo pracovní dobu, dohodli jsme se s jednou restaurací, že u nich najdou poutníci motiv razítka natištěný na papírcích, aby alespoň v nějaké podobě razítko do credencialu získali. Na informace se poutníci moc neptají, většinu věcí si zjistili sami už před cestou, k nám si přijdou spíš pro razítko, případně si koupí nějaký turistický suvenýr. Občas se ale snažíme o pouti informovat i návštěvníky, kteří jinak o svatojakubské cestě ještě neslyšeli... Někteří poutníci přespávají i venku pod širákem, mají třeba hamaky, spacáky atd, ale záleží také na počasí a odolnosti každého poutníka. Jedni poutníci nám zrovna včera vyprávěli, že takhle plánovali nocovat, ale zastihlo je špatné počasí, takže kontaktovali Ulteiu a ta je odkázala na místní faru...“

Obr. 10: Deník připravený pro poutníky v IC Mladá Vožice

Zdroj: Vlastní (2024)

8.2 Druhá etapa

V tábořském informačním centru poskytují stručné informace o Jihočeské trase poutní svatojakubské cesty.

Úryvek z mailu z informačního centra v Táboře:

„... pár letáků o Jihočeské trase poutní svatojakubské cestě ještě máme. Občas se někdo zeptá, ale spíše na možnost koupě kredenciálu. Ten my však neprodáváme. Nejblíže je k dispozici v Bechyni v městském turistickém informačním centru. Razítko je možné získat ve vchodu Hřbitovní kaple sv. Filipa a Jakuba. Ubytovna pro poutníky se nachází ve farním domě Emauzích v Klokotech...“

Tab. 10: Hodnocení informačních center na druhé etapě

<i>Informační centrum</i>	<i>Credencial</i>	<i>Razítko</i>	<i>Informace o cestě</i>	<i>Informace o poutnících</i>	<i>Součet</i>
Tábor	0	0	1	0	1
Bechyně	1	1	3	2	7
Týn nad Vltavou	0	0	1	0	1

Zdroj: vlastní zpracování

U obce Stádlec je razítko umístěno v poutnické budce u řetězového mostu. V obci Dobronice u Bechyně se nachází poutnické razítko v hradní zřícenině. V Bechyni jsou dvě informační centra, městské a soukromé, které se specializuje na prodej suvenýrů. V městském informačním centru obě pracovnice o cestě vědí, jsou schopny podat podrobné informace. Credencial je k dispozici, razítko také.

Zaměstnankyně informačního centra v Týně nad Vltavou nemá žádné informace o Jihočeské trase svatojakubské pouti, credencial k dispozici není. Na dotaz ohledně svatojakubského razítka směřuje poutníky do kostela sv. Jakuba, který se nachází na náměstí Míru proti informačnímu centru. Svatojakubské razítko je umístěno ve věži kostela v době jeho otevření.

8.3 Třetí etapa

Část odpovědi na mail s dotazy ohledně Jihočeské trasy svatojakubské cesty z informačního centra v Hluboké nad Vltavou:

„...Pro úsek Týn nad Vltavou-Hluboká nad Vltavou-České Budějovice-Boršov se dá skvěle využít cyklostezka. Tento úsek, který má necelých 50 kilometrů, je značený červeným turistickým značením až k Českým Budějovicím, odkud je značen značkou pro cyklisty...Vy přijedete z Purkarce a budete pokračovat dále do Bavorovic. V Bavorovicích je možnost ubytování v Penzionu a Hospodě Na statku nebo v privátu Dvořák. Žádný obchod se v Bavorovicích nenachází, ale na Hluboké naleznete mini market, Penny, Billa nebo Trefa. Razítko je v infocentru zajištěno. Credencial u nás bohužel nekoupíte. Nejblíží obchod, kde lze zakoupit, je informační centrum Bechyně...“

V Českých Budějovicích v informačním centru ochotně poradí kudy projít městem a pokračovat do Boršova nad Vltavou a dalších míst na trase. Je možné zde získat razítko svatojakubské pouti i credencial. V Boršově nad Vltavou se razítko nachází v kostele sv. Jakuba Staršího.

Svatojakubské razítko města Český Krumlov je umístěno v kapli na Křížové hoře na kopci dva kilometry vzdáleném od města. Dobu návštěvy je třeba předem domluvit, o udržování objektu se stará dvojice nadšenců.

Tab. 11: Hodnocení informačních center na třetí etapě

<i>Informační centrum</i>	<i>Credencial</i>	<i>Razítko</i>	<i>Informace o cestě</i>	<i>Informace o poutnících</i>	<i>Součet</i>
Hluboká nad Vltavou	0	1	1	0	2
České Budějovice	1	1	2	1	5
Zlatá Koruna	0	0	1	1	2
Český Krumlov	0	0	1	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

8.4 Oslovení starostů měst a obcí

Stádlec: pan starosta o cestě ví, ví, že jihočeská trasa vede přes jejich obec. Potěšilo ho, že tato bakalářská práce může propagovat jejich obec. Nabízí pomoc od kolegyně z obecního úřadu, pokud se povede paní knihovnici nebo matrikářce najít nějaké informace o cestě. O poutnících, kteří by procházeli obcí, neví. Snaha paní kronikářky a knihovnice v jedné osobě ale nepřinesla výsledek.

Dobronice: pan starosta obce Dobronice o cestě ví, v obecní knihovně měli i deník, kam poutníci zapisovali své zážitky z cesty. Přesto, že snažili s kolegyní deník najít, zjistili, že se ztratil. Podává informaci, kde je umístěno v Dobronicích razítko svatojakubské cesty.

Bechyně: ve třetí po sobě následující obci Bechyně je pan starosta o cestě informován, přesto doporučuje obrátit se na pracovníce informačního centra, které mají podrobnější informace. Protože jedna ze zaměstnankyň infocentra část jihočeské trasy prošla, může spolehlivě poradit.

8.5 Shrnutí

Nejkvalitnější služby poskytují pracovníce městského informačního centra v Bechyni, což je podpořeno jejich osobním zájmem o problematiku poutních cest. Jedna z nich část jihočeské trasy prošla. Kromě credencialu a poutního razítka tady lze získat spolehlivé informace o průběhu trasy a její další návaznosti. Také poznatky pracovníků informačního centra v Mladé Vožici jsou pro poutníky přínosem. Zaměstnankyně vzhledem ke své zainteresovanosti informují o poutní cestě i další návštěvníky infocentra, kteří sem přicházejí, snaží se rozšířit povědomí mezi turisty a podpořit tak návštěvnost poutních cest v Česku. V Českých Budějovicích zaměstnanci podávají kvalitní informace o poutní cestě. Mají k dispozici credencial, razítko svatojakubské cesty a mapu trasy. Infocentra ve Vlašimi, Táboře, Týně nad Vltavou nebo Hluboké nad Vltavou mají prostor pro zvýšení informovanosti ohledně poutní cesty a zlepšení kvality služeb z pohledu poutníka a pro doplnění podkladů. Informační centrum v Českém Krumlově poskytuje zejména informace o památkách a atraktivitách města, nespécializuje se na poutní cestu.

Pro kvalitnější zhodnocení služeb informačních center je třeba obrátit se na jednotlivá pracoviště vícekrát, záleží na konkrétním pracovníkovi, který informace podává i jeho osobním přístupem. Z uvedených tabulek vyplývá, že nejlepší informace ohledně jednotlivých vybraných etap jihočeské trasy poutníci získají ve městech Mladá Vožice, Bechyně a České Budějovice, naopak

minimální informovanost poskytují ve Vlašimi, Táboře, Týně nad Vltavou, Hluboké nad Vltavou a Českém Krumlově. Credencial je možné zakoupit jen na několika místech, ze strany informačních center by bylo vhodné oslovit společnost Ultreia z. s. a zajistit možnost obstarání credencialu, mapy trasy a poutnického razítka v daném informačním centru.

Je potěšující, že starostové v některých obcích na druhé etapě cesty mezi Tábořem a Bechyní, jsou seznámeni s její existencí. Na jejím počátku (v Táboře) i v poslední zastávce etapy (Týn nad Vltavou) starostové o jihočeských trasách nemají povědomí. Žádný z ostatních oslovených starostů měst a obcí na první a třetí etapě nemá povědomí o existenci jihočeské svatojakubské trasy.

9 Hodnocení potenciálu území

Kapitola se zabývá hodnocením potenciálu území z hlediska přínosu pro cestovní ruch na všech třech etapách. Stejný systém hodnocení platí pro různé typy atraktivit (kulturně-historické, přírodní, nabídka akcí a další zajímavosti). Bodová škála je stanovena od nuly do tří bodů, kde nula je nejnižší hodnotou a číslo tři nejvyšší.

Tab. 12: Hodnotící tabulka atraktivit CR

Počet bodů	Počet atraktivit cestovního ruchu
0	V místě se nenachází žádná atraktivita CR
1	V místě se nachází 1-5 atraktivit CR
2	V místě se nachází 6-9 atraktivit CR
3	V místě se nachází 10 a více atraktivit CR

Zdroj: vlastní zpracování

9.1 První etapa

Největší město Kraje blanických rytířů Vlašim láká turisty na dlouhou a bohatou historii a nabízí řadu možností pro kulturní, společenské a sportovní vyžití. Symbolem města je Vlašimská brána.

Muzeum Podblanicka, umístěné v budově vlašimského zámku, představuje návštěvníkům zajímavé expozice. Zobrazuje historii zámku a zámeckého parku, velmi zajímavá je rozsáhlá expozice „S přesnou muškou“ o tradici střelectví a zbrojařství. V muzeu je možné vidět také část nazvanou „Zrcadlo minulosti“, která zobrazuje každodenní život předků. Další zajímavostí je zámecké sklepení, umístěné z boku zámku nebo zámecká kaple. Zámecká věž slouží jako rozhledna.

Tab. 13: Atraktivity CR na první etapě

Město	Kulturně-historické atraktivity	Přírodní atraktivity	Festivity, události	Jiné (technické, ZOO, ...)	Součet
Vlašim	2	1	1	1	5
Kondrac	1	0	0	1	2
Velký a Malý Blaník	1	1	0	1	3
Kamberk	1	1	0	1	3
Šelmberk	1	0	1	1	3
Mladá Vožice	2	1	1	1	5

Zdroj: vlastní zpracování

Zámek obklopuje jeden z nejlépe zachovaných parků ve střední Evropě. Parkem je možné projít 3 kilometry dlouhou naučnou stezku a spatřit i zbytky několika ruin starého hradu. Pohled návštěvníků parku nejvíce přitahuje Čínský pavilon. Z dřívějších staveb se nedochovala turecká mešita, obelisk nebo Amorův templ. Před vchodem do zámeckého parku se nachází fontána Pampeliška s důmyslně umístěnými tryskami, její tvar připomíná pampelišku.

V paraZOO se starají o zraněná či handicapovaná zvířata, která by jinak v přírodě měla jen malou šanci na přežití. Místo slouží i jako výukový nástroj pro školy a jako osvěta pro veřejnost.

Nedílnou součástí je ekologická výchova. Ve večerních hodinách je zpřístupněna hvězdárna nedaleko od města.

Nejvýznamnější památka v obci Kondrac, Kostel sv. Bartoloměje, pochází ze 12. století. Ve farním muzeu spatří návštěvník obce tři zajímavé expozice. Největší z nich seznamuje návštěvníky se životem venkovského duchovenstva na přelomu 19. a 20. století. Zachovalé ornáty visí v pokoji pana faráře. Následuje farní sál s kanceláří, kde pan farář přijímal hosty. Před východem z muzea lze spatřit starou chlebovou pec. V budově bývalé márnice vedle kostela je umístěna maketa, která zobrazuje obec Kondrac v roce 1841 s původním románským kostelíčkem a ve vedlejší místnosti najdeme informace týkající se pohřbívání.

Milovníci dobrého jídla se do obce Kondrac vydávají za kulinářskými zážitky do vyhlášené Restaurace u Matoušků.

Zážitky pro všechny turisty i poutníky poskytne výstup na Velký Blaník, o tom svědčí i fakt, že zdejší rozhledna patří oblíbeností do první desítky rozhleden v Česku. Méně turistů se vydává na Malý Blaník, kde mohou vidět zbytky nedostavěné kaple sv. Máří Magdalény. CHKO Blaník je nejmenší chráněnou krajinnou oblastí na našem území.

Obr. 11: Památky na první etapě cesty

(kaple Nanebevzetí Panny Marie – Mladá Vožice, Kostel sv. Bartoloměje – Kondrac, Vlašimská brána – Vlašim, kaple sv. Máří Magdalény – Malý Blaník)

Zdroj: Vlastní (2025)

Velký Blaník je dodnes považován za tajemnou horu, pověsti zmiňuje již Václav Matěj Kramerius nebo také Alois Jirásek ve Starých pověstech českých. Václav Kliment Klicpera napsal vlasteneckou hru Blaník, hora poskytla námět Bedřichu Smetanovi k symfonické básni Má vlast i mnoha malířům, patřil k nim i Mikoláš Aleš. V nejtěžších obdobích české země byl Blaník vždy

považován za symbol naděje pro český národ. Legenda o spícím vojsku ve skále je stále živá. Vchod do tajemné skály, ukrývající vojsko, najdeme u nedaleké Veřejové skály.

„Nejznámější pověst vypráví o tom, že uvnitř hory odpočívá vojsko, které čeká, až bude českému národu nejhůře. Jeho velitelem je sám patron země České svatý Václav. Ve chvíli, kdy bude naše vlast v největší tísní, zazelená se suchý dub na Blaníku a pramen pod ním vydá tolik vody, že se studánka přeplní a voda poteče až po stráni dolů. Pak se v hoře otevře Veřejová skála, rytíři uvnitř se probudí z hlubokého spánku a pod vedením patrona české země vyrazí proti nepřítelům, porazí je a v Čechách nastane opět klid a mír.“

V obci Kamberk najdou turisté Muzeum staré zemědělské techniky a Muzeum venkova. Pro ty, kteří se zajímají o přírodu, je velkou zajímavostí rostlina kuřička hadcová, rostoucí mezi kameny v malém parku na návsi. Pohled na domácí zvířata poskytne Biofarma Dolejší mlýn.

Z původního hradu Šelmberk zůstala pouze zřícenina, která je navštěvována turisty se zájmem o historii. Během akcí a programů je možno na Šelmberku vyzkoušet řemeslné dílny, navštívit programy zaměřené na historii, řemesla a vzdělávání. V prostorách hlavní budovy jsou k zakoupení pohledy, suvenýry či turistické známky.

V Mladé Vožici patří k místům navštěvovaným turisty Památník Mladovožicka, jehož expozice je věnovaná především mladovožickým rodákům. Konají se zde tematicky zaměřené výstavy z oblasti regionu, které se týkají umění nebo průmyslu. Umělecky založené návštěvníky města zaujme Sín umění s ukázkou zajímavých plastik českých výtvarných umělců a kreseb nejenom českých, ale i evropských malířů 17. – 19. století nebo výstava historického nádobí z mědi, porcelánu, skla nebo cínu.

Dominantou Žižkova náměstí je barokní kostel svatého Martina. Na kopci nad městem stojí kaple Nanebevzetí Panny Marie, je možné vystoupat sem křížovou cestou. Ke kapli vede 32 kamenných schodů. Je otevřená pouze při zvláštních příležitostech.

9.2 Druhá etapa

Historické centrum města Tábora zdobí křivolaké uličky, v jejich středu leží Žižkovo náměstí. Nachází se zde kostel Proměnění Páně s nejvyšší kostelní věží v jižních Čechách. Dominantou Žižkova náměstí je pomník husitského vojevůdce Jana Žižky z Trocnova. V budově radnice se nachází druhý největší gotický sál v Česku hned po Vladislavském sále na Pražském hradě. Z důvodu zřízení kanceláří úřadu města byl v minulosti tento sál rozdělen příčkami a vloženým stropem na dvě podlaží. Obojí bylo roku 1924 zbouráno a klenutý sál tábořské radnice se opět stal tím, čím býval.

V budově radnice jsou umístěny expozice Husitského muzea. Při prohlídce návštěvník zhlédne husitské zbraně, repliky palných zbraní, muzeum poskytne autentický pohled na historické předměty, přibližuje husitské bitvy. V přízemí budovy se nachází vstup do sítě podzemních chodeb. V minulosti se nacházely pod celým náměstím, měly dvě až tři patra a byly vykopány v hloubce až 16 metrů. Obyvatelům sloužily pro uchovávání potravin, mnohdy jako úkryt před nepřitelem. Byly také útočištěm před častými požáry. Kromě Husitského muzea mohou návštěvníci města navštívit Muzeum lega, Muzeum iluzí nebo Muzeum čokolády a marcipánu.

Z původního hradu Kotnov zůstala zachována pouze Kotnovská věž. Ve spodní části objektu se za pomoci krátkých videí návštěvník seznámí s historií města od pravěku přes další období až po třicetiletou válku. Odtud je vidět část areálu klokotského kláštera, který spolu s kostelem Nanebevzetí Panny Marie Klokotské turisté a poutníci často navštěvují. U kostela je dřevěný betlém.

Přírodní atraktivitou je Jordánský vodopád, vodní nádrž Jordán byla založena roku 1492 pro účely zásobování obyvatel města pitnou vodou. Je nejstarší vodní nádrž ve střední Evropě. Byla pojmenována podle biblické řeky, která v dnešních mapách odděluje Izrael a Jordánsko. Zajímavostí pro turisty může být také Pod Parkány ležící Granátová skála s malými úlomky granátů. Milovníci přírody navštíví zdejší Botanickou zahradu. Zejména rodiny s dětmi přijíždějí do ZOO Tábor-Větrovy. V lesoparku Pintovka u řeky Lužnice se nachází singltrek pro cyklisty. Každoročně v září probíhají ve městě Tábořská setkání, jedna z největších akcí města.

Zříceniny Příběnice a Příběničky, které již téměř zmizely v lesním porostu, lze navštívit pouze pěšky.

Unikátem na trase je stádlecký řetězový most. Je to poslední řetězový most tohoto typu u nás, je považován za jedinečný historický skvost. Je 6 metrů široký a 157 metrů dlouhý, železné části mostu váží asi 100 tun. Původně stál v letech 1848-1960 v Podolsku nad řekou Vltavou na silnici z Písku do Tábora, kde dnes překlenuje řeku nový most. Musel ustoupit Orlické přehradě, ale vzhledem k jeho historické hodnotě byl v 60. letech minulého století most rozebrán, vše zdokumentováno, jednotlivé kusy pečlivě označeny a došlo k jeho přestěhování. Přesun byl velice náročný. V roce 1975 byl most znovu postaven u Stádlce přes řeku Lužnici. Nový železobetonový most byl vybudován nad původním řetězovým mostem již ve třicátých letech 20. století, ale ten řetězový byl odstěhován, až když hrozilo jeho zatopení při napuštění Orlické přehrady. Na most je povolen vjezd pouze vozidlům do šířky dva metry a hmotnosti 1,5 tuny. Dodnes mají někteří pamětníci fotografie z doby, kdy řeku překlenovaly mosty dva.

Dokonce Česká národní banka vydala pamětní zlatou minci o nominální hodnotě 2500 Kč „Národní kulturní památka řetězový most ve Stádlci“ z cyklu „Kulturní památky technického dědictví“.

Tab. 14: Atraktivity CR na druhé etapě

Město	Kulturně-historické atraktivity	Přírodní atraktivity	Festivity, události	Jiné (technické, ZOO, ...)	Součet
Tábor	3	2	2	1	8
Příběnice	1	0	0	0	1
Stádlec	1	0	0	1	2
Dobronice u Bechyně	1	0	0	0	1
Bechyně	2	1	1	1	5
Koloděje nad Lužnicí	1	0	0	0	1
Týn nad Vltavou	2	1	1	1	5

Zdroj: vlastní zpracování

V Bechyni se vysoko na skále tyčí zámek. Stálou expozici o dějinách města nabízí návštěvníkům Městské muzeum. Ve městě se nachází pobočka Alšovy jihočeské galerie Mezinárodní muzeum keramiky. Na centrálním náměstí T. G. Masaryka stojí kromě renovovaných historických domů děkanský kostel sv. Matěje. V areálu františkánského kláštera je možné vidět kostel Nanebevzetí Panny Marie.

Bechyně je lázeňským městem. Pověst vypráví o zázračném zjevení Panny Marie, kdy ze země vytryskly léčivé prameny, Bechyně je od té doby známa jako lázeňské město. Zdejší lázně patří k nejstarším v Čechách. Dodnes jsou zde lázeňské domy.

Chloubou Bechyně je proslulá jihočeská trať, které se dodnes říká Bechyňka. Vláček jezdí z Tábora do Bechyně a zpět již od roku 1903 a je nazýván Elinka. Byla to první elektrizovaná trať v Česku. Bechyňská dráha byla zároveň první železniční dráhou ve střední Evropě, která byla od počátku stavěna i provozována jako elektrická, což bylo mimo jiné zásluhou vynálezce Františka Křižíka, který žil na svém zámečku ve Stádlci nedaleko od místa, kde je dnes umístěn řetězový most. Jednalo se o světový unikát, vagóny byly vytápěné, měly osvětlení. V letním období se každou prázdninovou sobotu konají nostalgické jízdy vlakem taženým historickou lokomotivou.

Zajímavostí je každoroční běžecký závod po Bechyňských schodech. Jde o závod dvojic v běhu do schodů. V okolí Bechyně najdou milovníci turistiky lokality s dobře značenými stezkami jak pro pěší, tak pro cykloturisty. Nedaleko od města se nachází Židova strouha s oblíbenou ferratou.

Obr. 12: Památky na druhé etapě cesty

(zámek Mitrowitz – Koloděje nad Lužnicí, náměstí T. G. Masaryka – Bechyně, dřevěný betlém – Klokotský klášter, kostel sv. Jakuba – Týn nad Vltavou)

Zdroj: Vlastní (2025)

V Kolodějích nad Lužnicí turisté navštěvovali zámek Mitrowitz, ten je v současné době v soukromém vlastnictví a je nepřístupný. Městské muzeum v Týně nad Vltavou seznamuje turisty s historií města, zajímavé je oddělení loutek, sbírka vltavínů a malá výstava historických klobouků a porcelánu. Naproti muzeu se na náměstí nachází kostel sv. Jakuba. Zajímavostí města

je divadlo s otáčivým hledištěm, které je menší obdobou otáčivého hlediště v Českém Krumlově. Divadelní společnost Vltavan zde v letní sezóně pořádá divadelní představení.

9.3 Třetí etapa

Hluboká nad Vltavou patří k nejnavštěvovanějším místům v naší zemi. Ozdobou města je zámek v gotickém slohu připomínající zmenšeninu anglického královského hradu Windsor. V těsném sousedství zámku leží bývalá jízdárna, ve které se nachází Alšova jihočeská galerie. V nedalekém loveckém zámku Ohrada je umístěno Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství. Vedle loveckého zámku je možné navštívit nejmenší ZOO v Česku. ZOO je otevřena celoročně a nabízí také večerní komentované prohlídky.

Turisty, přicházející do vesnice Bavorovice, láká pohled na upravené lidové statky ve stylu selského baroka. V některých je možné vidět výklenky pro sošku. Cenná je bohat

á štuková výzdoba průčelí budov. Ve vesnici se nachází kaplička s lidovou sochou sv. Jana Nepomuckého. Na návsi je kovárna s původní výhni a zachovalou zvonící z roku 1860. Dnes jsou Bavorovice vesnickou památkovou zónou.

Tab. 15: Atraktivity CR na třetí etapě

Město	Kulturně-historické atraktivity	Přírodní atraktivity	Festivity, události	Jiné (technické, ZOO, ...)	Součet
Hluboká nad Vltavou	2	1	1	1	5
Bavorovice	1	0	0	0	1
České Budějovice	3	1	3	1	8
Boršov nad Vltavou	1	0	0	0	1
Dívčí Kámen	1	1	0	0	2
Zlatá Koruna	1	0	1	0	2
Český Krumlov	3	1	3	2	9

Zdroj: vlastní zpracování

Snad každý návštěvník Českých Budějovic se projde po náměstí Přemysla Otakara II., prohlédne si radnici se sochami měšťanských ctností Spravedlnosti, Moudrosti, Statečnosti a Opatrnosti a poslechne si její zvonkohru. Uprostřed náměstí stojí Samsonova kašna, vedle ní najde pozorný návštěvník bludný kámen, k němuž se váže pověst, že kdo jej překročí po desáté hodině večerní, zabloudí a již nenajde cestu domů. Poznáme ho podle toho, že je na něm vyrytý křížek. Podle pověsti zde stával popravčí špalek. Upravené domy okolo náměstí přitahují pohledy návštěvníků. Dominantou Českých Budějovic Černá věž. Jednou z nejstarších staveb ve městě je Dominikánský kostel na Piaristickém náměstí a k němu přiléhající části městského opevnění. Milovníky historie zaujme pohled na hradby s baštami ze 13. a 14. století.

Alšova jihočeská galerie je pátou největší galerií v Čechách. Turisté ji navštěvují také proto, že se zde konají koncerty a zajímavé přednášky. Nedaleko od náměstí Přemysla Otakara II. se nachází Jihočeské muzeum. Muzeum koněspřežky se nachází v Mánesově ulici. Vlák byl tažený koňmi na trati mezi Českými Budějovicemi a Lincem. Koněspřežka je dodnes považována za první

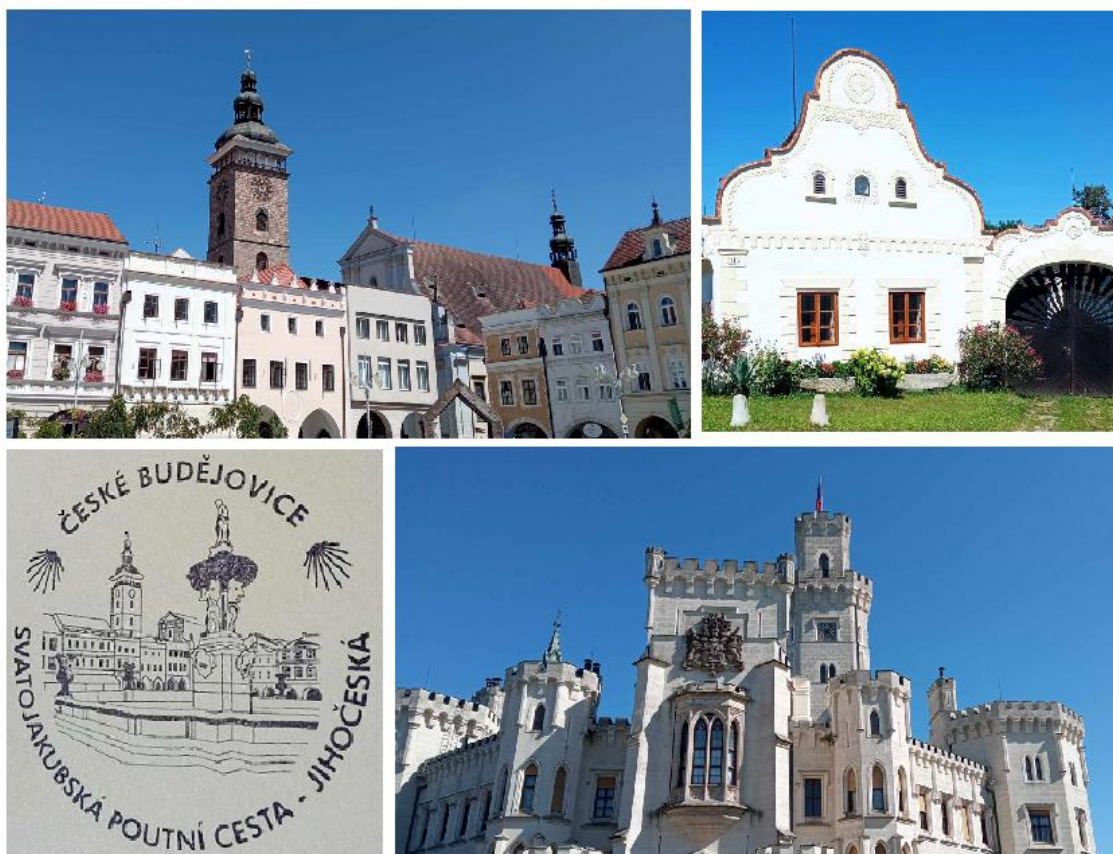
mezinárodní železnici na světě. Zájemcům o astronomii nabízejí České Budějovice návštěvu Hvězdárny a planetária.

Originální prémiový ležák Budweiser Budvar znají milovníci kvalitních piv po celém světě. Multimediální expozice s názvem Příběh budějovického piva je umístěna v návštěvnickém centru pivovaru, zlatým hřebem prohlídky je ochutnávka piva přímo v ležáckém sklepě.

Ve městě se koná řada festivalů jako Festival Múzy na vodě, festival pouličního umění Buskers fest nebo multižánrová akce Město lidem/lidé městu. Již několik desítek let je turisty hojně navštěvována výstava Země živitelka. Oblíbená je mezinárodní výstava psů.

Kostel sv. Jakuba staršího v Boršově nad Vltavou navštěvují zejména poutníci. Zbytky rozsáhlé zříceniny hradu Dívčí kámen lákají k prozkoumání, patří k největším hradním zříceninám v Česku. V Třísově se nachází keltské oppidum. Holubovské hadce navštěvují zejména přírodovědci. Miniatury v obci Plešovice, vytvořené lidovým umělcem, zaujmou detailním zpracováním.

Do kláštera ve Zlaté Koruně přijíždějí turisté za poznáním jednoho z nejcennějších komplexů gotické architektury. Nabízí dva prohlídkové okruhy. Na sakrální trase uvidí návštěvníci v soukromé opatské kapli gotický obraz Zlatokorunské madony. Základní okruh Klášter s barokní lékárnou přiblíží návštěvníkům klášterní život v 18. století. Koná se zde nevšední divadelní festival, který připravují studenti uměleckých škol.

Obr. 13: Památky na třetí etapě cesty

(náměstí Přemysla Otakara II. a Černá věž – České Budějovice, vesnické stavení – Bavorovice, zámek – Hluboká nad Vltavou)

Zdroj: Vlastní (2025)

Město Český Krumlov bylo v roce 1992 zapsáno na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Množství památek přitahuje návštěvníky z celého světa. Největším magnetem pro turisty je areál českokrumlovského zámku. Zámek je po Pražském hradě druhým nejrozsáhlejším zámeckým areálem v Česku. Během celého roku je neustále zaplněn turisty. Komplex se skládá z horního a dolního hradu, obdivuhodný je několikapatrový Plášťový most. Barokní divadlo patří k několika málo dochovaným barokním divadlům na světě. Je možné navštívit letní a zimní zahradu. V zámecké zahradě se nachází divadlo s otáčivým hledištěm. V hradním příkopu jsou chováni medvědi.

V Českém Krumlově je mnoho muzeí a galerií, příkladem je Regionální muzeum, Muzeum voskových figurín, Muzeum útrpného práva, Muzeum marionet, Egon Schiele Art Centrum, Port 1560 – centrum kultury a společenského života, Dům fotografie, Museum Fotoateliér Seidel. Město nabízí během roku řadu kulturních akcí a festivalů jako Slavnosti pětileté růže, Mezinárodní hudební festival Český Krumlov, Festival komorní hudby, Rallye Český Krumlov, Dny evropského dědictví, Festival vína.

9.4 Dopravní obslužnost

Vlašim má dobrou dopravní obslužnost. Návštěvníci se do města dostanou veřejnou dopravou, jezdí sem vlak i autobus. Obec Kamberk má s Vlašimí autobusové spojení. Na Velký Blaník a Malý Blaník mohou vystoupat pouze pěší turisté. Autobusem mohou dojet do Louňovic pod Blaníkem, obce ležící 1,5 kilometru od Velkého Blaníku.

Malé obce jako Býkovice pod Blaníkem nebo Hrajovice nemají spojení veřejnou dopravou. Do vesnice Kamberk jezdí autobus z Benešova či Mladé Vožice, k dopravě do Mladé Vožice mohou turisté využít vlaky i autobusy. Dobrou dopravní obslužnost mají na této etapě jen dvě větší města, Vlašim a Mladá Vožice.

Tábor má velmi dobrou dopravní obslužnost vlakovými spoji na trase Praha-Tábor-České Budějovice, stejně jako ze směrů Strakonice a Jihlava. Návštěvníci města mohou využít také autobusovou dopravu. Pokud se turisté chtějí přepravit v rámci města, je jim k dispozici městská autobusová doprava s častými spoji. Ta dopraví návštěvníky města mimo jiné i do Klokot, zastávka MHD je nedaleko klokotského kláštera.

Ke zříceninám Příběnice a Příběničky, ležícím u řeky Lužnice, je možno doputovat pouze pěšky. Městys Stádlce má autobusové spojení Tábor-Bechyně, některé spoje jezdí do nedalekých Bernartic. Ze Stádlce pokračuje autobus přes Dobronice u Bechyně a dále do Bechyně. Město Bechyně má dobré autobusové i vlakové spojení, cestující se sem dostanou vlakem či autobusem z Tábora i z Týna nad Vltavou. V Kolodějích nad Lužnicí staví autobusy z Týna nad Vltavou a Bechyně. Tato etapa má celkově dobrou dopravní obslužnost. Z hlediska cestovního ruchu pro turisty je dobře dostupná.

Do města Hluboká nad Vltavou se turisté dostanou autobusem, vlaková zastávka je asi čtyři kilometry od centra. Obec Bavorovice disponuje autobusovým spojením. České Budějovice je možno navštívit vlakem či autobusem, spojení je se všemi většími i menšími obcemi v okolí. Vlaky na Trase Tábor-České Budějovice vyjíždějí z Prahy. Dobré spojení je také s Českým Krumlovem, kam vyráží za poznáním mnoho zahraničních turistů.

Do Boršova nad Vltavou se návštěvník dostane autobusem i vlakem, kterým může pokračovat do obce Holubov-Třísov. Do Zlaté Koruny vedou vlakové koleje, je možné se tam dostat také autobusem. Město Český Krumlov má dobrou dopravní obslužnost vlaky i autobusy. Třetí etapa je celkově dobře dosažitelná, pokud jde o veřejnou dopravu.

9.5 Shrnutí

Tato část práce se zabývá hodnocením potenciálu území z hlediska atraktivity jednotlivých lokalit na trase poutní cesty a z hlediska jejich přínosu pro cestovní ruch.

Tato oblast disponuje kulturně-historickým základem, zejména ve městech Vlašim a Mladá Vožice. Pěší turisté navštěvují významné poutní místo Velký Blaník, který má potenciál pro duchovní a pěší turistiku stejně jako o něco méně navštěvovaný Malý Blaník. V obcích Kondrac či Kamberk existuje široký prostor pro zlepšení a rozšíření turistického zázemí, ubytování, stravování a propagace.

Tábor jako historické centrum s bohatým dědictvím a kulturním životem představuje silný tahák pro domácí i zahraniční turisty. Region je vhodný pro tematický turismus (husitství, technické památky, festivaly). Vyjimečným bodem je stádlecký řetězový most, technická památka s jedinečným potenciálem pro zážitkovou a historickou turistiku. Místa jako Bechyně či Týn nad Vltavou kombinují lázeňství, umění a přírodní krásy, což podporuje rozvoj různorodých turistických aktivit.

Třetí etapa má nejvyšší turistický potenciál. Jedná se o vysoce rozvinuté destinace s celoročním provozem, kvalitní infrastrukturou a silným kulturním programem. Český Krumlov je mezinárodně známý a zapsaný na seznamu UNESCO, Hluboká nad Vltavou přitahuje návštěvníky svým zámekem a galerií. České Budějovice nabízí kombinaci historie, gastronomie a technických památek. Tato oblast je vhodná k rozšiřování nabídky v oblasti kulturní turistiky, gastroturistiky i aktivního odpočinku.

Dobrá dopravní obslužnost přispívá ke zvýšení návštěvnosti oblasti. Častější spoje fungují mezi většími městy. Území jako celek má značný potenciál pro rozvoj udržitelného a tematického cestovního ruchu především kulturního, historického, přírodního a duchovního. Region těží z bohatého dědictví a různorodosti atraktivit, přičemž některé méně rozvinuté oblasti nabízejí prostor pro cílené investice, zlepšení služeb a rozšíření marketingových aktivit.

Závěr

Poutnictví bylo a stále je důležitou součástí duchovního i společenského života. V historii plnilo funkci pokání, duchovní obnovy či naplnění slibu. Dnes poutnictví překračuje náboženský rámec a stává se fenoménem, který oslovuje široké spektrum lidí. Nabízí nejen duchovní hloubku, ale také kulturní, historické a přírodní zážitky, které mají sílu proměnit vnímání světa i sebe sama. Svatojakubská pouť do Santiaga de Compostela je toho příkladem. Motivace poutníků jsou různé. Ti, kteří se na cestu vydávají, sdílejí touhu po vnitřní proměně, odpoutání se od každodenního shonu a hledání nového smyslu života, někteří zde hledají inspiraci pro další život. Právě tato univerzálnost poutě činí ze Svatojakubské cesty fenomén, který oslovuje i současného člověka, žijícího v dnešním zrychleném a světě.

V Česku byly vyznačeny a zdokumentovány trasy, které se napojují na evropskou síť poutních cest, zvyšuje se dostupnost informačních materiálů. Přesto však zůstává prostor pro zlepšení, ať už jde o jednotné značení, rozšíření poutnické infrastruktury, zvýšení počtu poutnických ubytoven nebo větší zapojení místních komunit a samospráv.

Teoretická část bakalářské práce popsala historii poutnictví, kdo je poutník, vysvětlila jeho cíle a pojem náboženský cestovní ruch. Věnovala se postavě sv. Jakuba, který je považován za ochránce Španělska. Podala informace o Santiagu de Compostela a katedrále sv. Jakuba, která je cílem všech poutníků na španělských trasách. Popsala trasy v Česku. Zmínila podrobněji místa, města a obce na jednotlivých trasách a jejich přírodní, historické, kulturní a jiné atraktivity, jež jsou přínosné pro cestovní ruch.

Praktická část práce poukázala na konkrétní úseky trasy, kde je značení srozumitelné, kde jsou dostupná ubytovací a stravovací zařízení, ale také na místa, kde je infrastruktura slabší. Vyplývá z ní, že české úseky mohou být důstojným pokračováním evropské poutní tradice, pokud budou adekvátně rozvíjeny a propagovány.

Praktická část se podrobně věnovala zkoumání jihočeské trasy, která vychází z města Vlašimi ve středních Čechách a končí v obci Dolní Hradičná u česko-rakouských hranic. Její celková délka je 213 kilometrů. V praktické části bylo provedeno hodnocení tří vybraných etap, pokud jde o vybavenost ubytovacími a stravovacími zařízeními, kvalitu značení trasy a poskytovaných služeb informačních center. Etapy byly vedeny mezi městy Vlašim-Mladá Vožice, Tábor-Týn nad Vltavou a Hluboká nad Vltavou-Český Krumlov.

Byly položeny čtyři výzkumné otázky. K jejich zodpovězení bylo využito terénní šetření, autorka této BP jednotlivé etapy cesty absolvovala.

Jaká je kvalita značení vybraných úseků trasy? Bylo zjištěno, že kvalita značení na všech třech zkoumaných úsecích je dostačující. Je to díky KČT, který na své šipky po trase umístil znak svatojakubské pouti, malou žlutou mušli v modrém poli. Pomocí tohoto značení se orientují poutníci na trase. Žluté šipky ani jiné značení se na zkoumaných úsecích jihočeské trasy nevyskytují.

Jaká je vybavenost vybraných úseků cesty ubytovacími a stravovacími zařízeními? Na trase ve většině míst najde poutník možnosti ubytování i stravování. Širší nabídka je ve městech, některé malé obce na trase naopak nedisponují žádnou nabídkou, pokud jde o ubytovací či stravovací služby.

Jaká je úroveň služeb informačních center na trase? Informační centra slouží nejenom poutníkům, ale i ostatním návštěvníkům míst na trase. Jednotlivá informační centra a jejich zaměstnanci podávají informace na různých úrovních podle svých znalostí místa či regionu a dle svých schopností a zájmu o cestovní ruch.

Jaký mají zkoumané úseky potenciál pro rozvoj cestovního ruchu? Jednotlivá místa na trase mají různou návštěvnost. Malé obce turisté často míjejí, je zde málo zajímavostí. Zastaví se ve městech, navštíví místní památky a zajímavosti. Záleží na tom, o co se jednotliví návštěvníci zajímají, někteří cestují za historií, další za gastroturistikou, jiní třeba na festivaly.

Jednotlivé etapy byly hodnoceny vlastní zkušeností, získanou jejich absolvováním a projitím cesty autorkou bakalářské práce. První zkoumaná etapa vedla z města Vlašimi přes obec Kondrac a následně přes Velký Blaník a Malý Blaník, obec Kamberk, zříceninu Šelmbek do Mladé Vožice. Druhá etapa začínala v Táboře s návštěvou klokoetského kláštera. Okolo řeky Lužnice vedla ke zříceninám Příběnice a Příběničky, odtud k jednomu z největších unikátů, stádleckému řetězovému mostu, následovala zřícenina hradu Dobronice u Bechyně. Z města Bechyně pokračovala do Koloděj nad Lužnicí a Týna nad Vltavou. Třetí etapa začínala v Hluboké nad Vltavou, přes obec Bavorovice vedla do Českých Budějovic a Boršova nad Vltavou, následovala jedna z největších zřícenin v Česku Dívčí Kámen, obce Holubov, Třísov, Plešovice a po nich klášter Zlatá Koruna. Třetí etapa končila v Českém Krumlově.

Svatojakubská cesta není jen o dosažení cíle, ale o samotné cestě a vnitřní proměně, která se během ní odehrává. V kontextu rostoucího zájmu o zážitkové formy cestování je téma poutnictví velmi aktuální a má potenciál dalšího rozvoje v oblasti udržitelného cestovního ruchu. Svatojakubská pouť není pouze reliktem minulosti. Je živoucím symbolem duchovního hledání, osobního rozvoje a mezinárodního porozumění. V kontextu cestovního ruchu představuje příležitost pro udržitelný a smysluplný rozvoj, který spojuje kulturní dědictví s individuálními příběhy poutníků. Tato práce ukázala, že Svatojakubská cesta má v Česku potenciál nejen duchovní, ale také turistický, kulturní a ekonomický. Další výzkumy a investice do tohoto segmentu mohou významně přispět k posílení atraktivity naší země jako destinace náboženského a kulturního cestovního ruchu.

Seznam použité literatury

- ALLENDE, Carlos; AMALFI, Francis a GÓMEZ, Teodoro. Posvátná místa: magický zeměpis planety Země. Universum (Knižní klub). V Praze: Euromedia Group - Knižní klub, 2008. ISBN 978-80-242-2117-5.
- BAROCH, Karel. *Nepomuk: město s bohatou historií*. 2007.
- BARTOŠOVÁ, Michaela. Únik od stresu i hledání duševního prožitku. Poutní turistika je na vzestupu [online]. 2024 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/cestovani-unik-od-stresu-i-hledani-dusevniho-prozitku-lide-se-cim-dal-casteji-vydavaji-na-poute-40454976>
- BENSTEM, Anke a SCHAPER, Iris. Svatojanská cesta: velký průvodce. Přeložil Vít MALINOVSKÝ. Praha: Svojtka & Co., 2022. ISBN 978-80-256-3221-5.
- BRABBS, Derry. Poutní cesty: slavná poutní místa západní Evropy. Přeložil Jaroslav HOFMANN. Universum (Euromedia Group). Praha: Euromedia Group, 2019. ISBN 978-80-7617-449-8.
- Camino de Santiago, nejznámější poutní cesta na světě, zaznamenala nový rekord [online]. 2024 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: https://www.cirkev.cz/camino-de-santiago-nejznamejsi-poutni-cesta-na-svete-zaznamenala-novy-rekord_31500
- Cathedral Of Santiago [online]. In: HOTEL CONGRESO. 2023 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.hotelcongreso.com/en/tourism.html>
- Cousins A. Náboženská lehká turistika: plánování náboženské turistiky dnes, Papežská teologická fakulta jižní Itálie, sekce St. Louis, School of Higher Education in Art and Theology, Neapol, 2019, Quaderno n.10.).
- ČAPSKÁ, Veronika, MIHOLA, Jiří (ed.). Na cestě do nebeského Jeruzaléma: poutnictví v českých zemích ve středoevropském kontextu. Brno: Moravské zemské muzeum, 2010. ISBN 978-80-7028-359-2.
- ČESKÁ TELEVIZE. *Kostel a kostnice Letařovice*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126666764-toulava-kamera/223562221500048/cast/1016237/>. [cit. 2025-06-20].
- DANCÁK, František. Náboženský turizmus: Turistika, náboženská turistika, púte – história a súčasnosť. Prešov, 2005. ISBN 80-89007-65-1.
- DOUGLAS SCOTTI, Alberto. Průvodce poutníka na cestě do Santiaga de Compostela. Přeložil Jan BŘEZOVSKÝ, přeložil Tereza NUCKOLLOVÁ. [Praha]: Slovart, 2015. ISBN 978-80-7391-988-7.
- DVOŘÁK, Otomar; HOLEČKOVÁ, Marie a KOUTEK, Tomáš. *Beroun na křižovatkách cest*. Beroun: Nakladatelství MH, 2022. ISBN 978808672087.
- FARNOST SVATÉHO JAKUBA. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.svatyjakub.cz/>. [cit. 2025-06-20].
- HÁJEK. Proč lidé putují na pouť? [online]. 2021 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://deti.vira.cz/clanky/proc-lide-putuji-na-pout.html>

- HLAVÁČEK, Petr. *Karlštejsko v pověstech*. Ilustroval Jiří SLÍVA. Praha: Novela bohemia, 2022. ISBN 978-80-88322-32-0.
- JAZAIRIOVÁ, Pavla. *Cestou hvězdy*. V Praze: Radioservis, 2005. ISBN 80-86212-43-2.
- JEŽKOVÁ, Alena. *Poutnice: tři cesty do Santiaga*. Praha: Tichá srdce, 2018. ISBN 978-80-905851-7-1.
- JÖCKLE, Clemens. *Slavná poutní místa: sto nejslavnějších poutních míst v Evropě*. Praha: Grafoprint-Neubert, 1997. ISBN 80-85785-47-1.
- KADLEC, Petr. *Dvakrát ukradený Dobříš: letní sídlo říšských protektorů 1942-1945*. Dobříš: KK, 2017. ISBN 978-80-906848-0-5.
- LEDER, Josef. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. Brno, 2011.
- MILLERON, Patrice. *Poklady pěti kontinentů*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2008. ISBN 978-80-86880-90-7.
- MÜLLER, Willibald. *Pověsti a události města Olomouce*. Přeložil Jan KUBEŠ. Olomouc: Poznání, 2012. ISBN 978-80-87419-25-0.
- OFICIÁLNÍ CREDENCIAL - PRŮKAZ POUTNÍKA DO SANTIAGA DE COMPOSTELA ŠPANĚLSKÝ [online]. 2024 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://toactivity.cz/camino-de-santiago/319-credencial-prukaz-poutnika-do-santiago-de-compostela-spanelsky.html>
- OHLEK, Norbert. *Náboženské poutě ve středověku a novověku*. Kulturní historie. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 80-7021-510-0.
- PAULÍK, Ivo. *Jižní Čechy - východ*. Ottův turistický průvodce. Praha: Ottovo nakladatelství, 2014. ISBN 978-80-7451-090-8.
- PAULUSOVÁ, Jaroslava. *Obec Boršov v minulosti i současnosti*. Boršov: Obecní úřad Boršov, 2015. ISBN 978-80-260-7886-9.
- PODHORSKÝ, Marek. *Jihočeský kraj*. Průvodce na cesty. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-031-5.
- ¿Qué es la Credencial del Peregrino? [online]. 2024 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.xacotrans.com/credencial-del-peregrino/>
- ŘEHÁČEK, Marek. *Hrádek nad Nisou: vyprávění o městě a lidech*. Ilustroval Petr Ferdýš POLDA. Hrádek nad Nisou: pro společnost Brána Trojzemí, o.p.s. vydalo nakladatelství Petr Polda, 2017. ISBN 978-80-906804-0-1.
- STANFORD, Emma. *Španělsko: [průvodce do kapsy]*. Berlitz (RO-TO-M). Bučovice: RO-TO-M, 2003. ISBN 80-86704-17-3.
- Sv. Jakub [online]. In: ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST RAKOVNÍK. 2009 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://rkfrakovnik.webnode.cz/rimskokatolicka-cirkev/krestanske-svatky/sv-jakub/>
- Svatojakubská pouť, nejstarší poutní cesta v Evropě [online]. 2018 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://zajimavaevropa.cz/spanelsko/svatojakubska-pout-nejstarsi-poutni-cesta-v-evrope/>

- SÝKOROVÁ, Lenka. *Klatovy*. Dějiny českých, moravských a slezských měst. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-018-0.
- ŠEBESTA, Ondřej. *Pouť do Santiaga de Compostela*. Praha: Epoque, 2016. ISBN 978-80-7557-016-1.
- ŠTROBLOVÁ, Helena, ALTOVÁ, Blanka (ed.). *Kutná Hora*. Dějiny českých měst. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. ISBN 80-7106-186-7.
- The main routes of the Camino de Santiago*. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.galicianroots.com/en/noticia/las-principales-rutas-del-camino-de-santiago.htm>. [cit. 2025-06-20].
- ULTREIA.CZ. České svatojakubské cesty [online]. 2023 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://ultreia.cz/>
- VÁVROVÁ, Lucie. Podrobné know-how pro poutníka-začátečníka aneb základní rady pro Svatojakubskou pouť [online]. 2023 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.hedvabnastezka.cz/podrobne-know-how-pro-poutnika-zacatecnika-aneb-zakladni-rady-pro-svatojakubskou-pout/>
- VELFL, Josef. *Příbram*. Zmizelé Čechy. Praha ; Litomyšl: Paseka, 2010. ISBN 978-80-7432-069-9.
- VINCENT, Mary a STRADLING, R. A. *Svět Španělska a Portugalska*. Kulturní atlasy. Praha: Knižní klub, 1997. ISBN 80-7176-574-0.
- VOTOUPALOVÁ, Alena. *Speciální druhy cestovního ruchu*. 2019. ISBN 978-80-88418-30-6. [cit. 2025-06-20].
- WENIG, Adolf. *Blaník*. Ilustroval Josef WENIG. Omega. Praha: Dobrovský, 2013. ISBN 978-80-7390-089-2.
- ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.